

PROJEKTKONKURRENCE
KULKTRANSPORTET

44423

SYDHAVNSOMRÅDET

UDVIKLING AF SYDHAVNEN

Sydhavnen i Aarhus er et særligt sted!

Med planerne for udviklingen af Sydhavnen i Aarhus, fremlægger Aarhus Kommune med en ambitiøs vision for hvordan området kan udvikles til et særegent erhvervsområde med fokus på kunst, diversitet, byliv og med indpasning af områdets nuværende farverige brugergrupper.

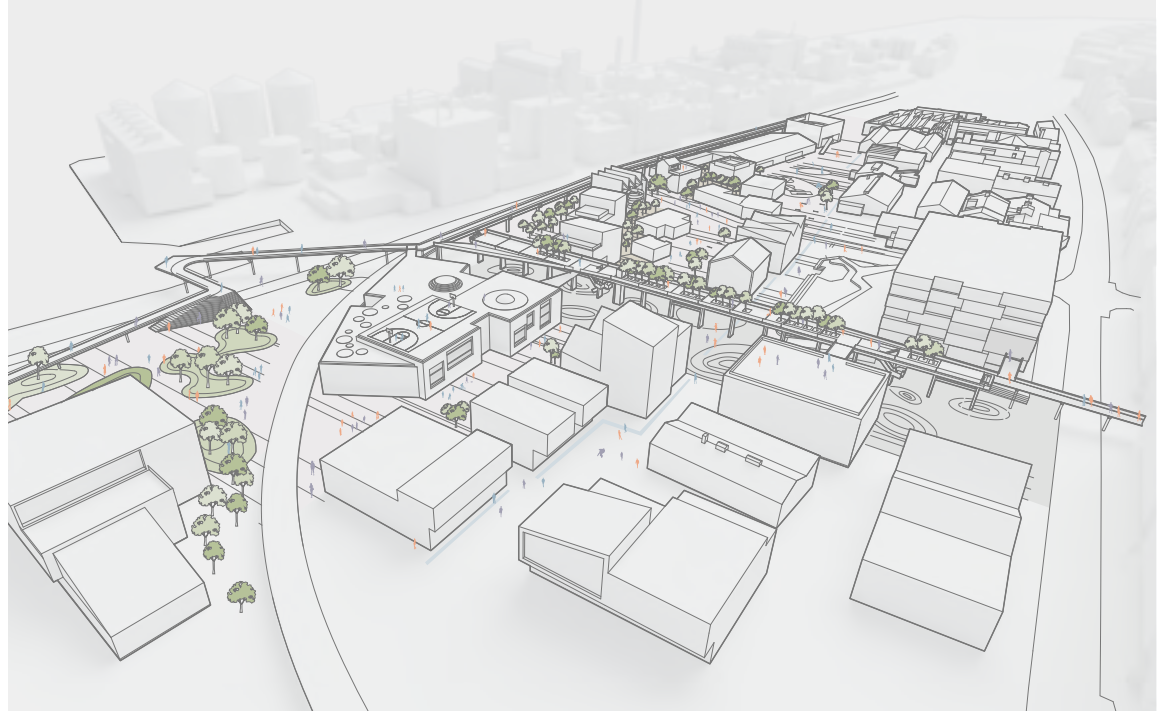
Sydhavnens identitet er knyttet til den industrielle historie og mange år som bagsideområde for byen - som har givet området en særlige, grov og farverig karakter. Områdets karakter, sammen med den centrale placering, gør Sydhavnen til et både vigtigt og interessant udviklingsområde for Aarhus.

Uden boliger har området dog en særlig udfordring omkring aktivering i ydertimer. Skal potentialet i de amtiøse planer således indfries - og det kommende

område fremstå levende, rummeligt og sammenhængende med den øvrige by - må en række udfordringer overvindes.

Vi finder det afgørende at det nye område åbner sig for byen og styrker forbindelser til omkringliggende kvarterer. At den særlige identitet i Sydhavnen omfavnes og udvikles med involvering af områdets mangfoldige brugergrupper, samt at der i programmering af byrum og bygninger tilsigtes en aktivering af området i hele året, ugen og efter kontortid.

Kulkranbroen, eller Kulbroen i folkemunde, kan og bør spille en afgørende rolle i denne udvikling, ikke alene som mulig hævet forbindelse, men også som skulpturelt element, historisk spor - og som katalysator for områdets udvikling.

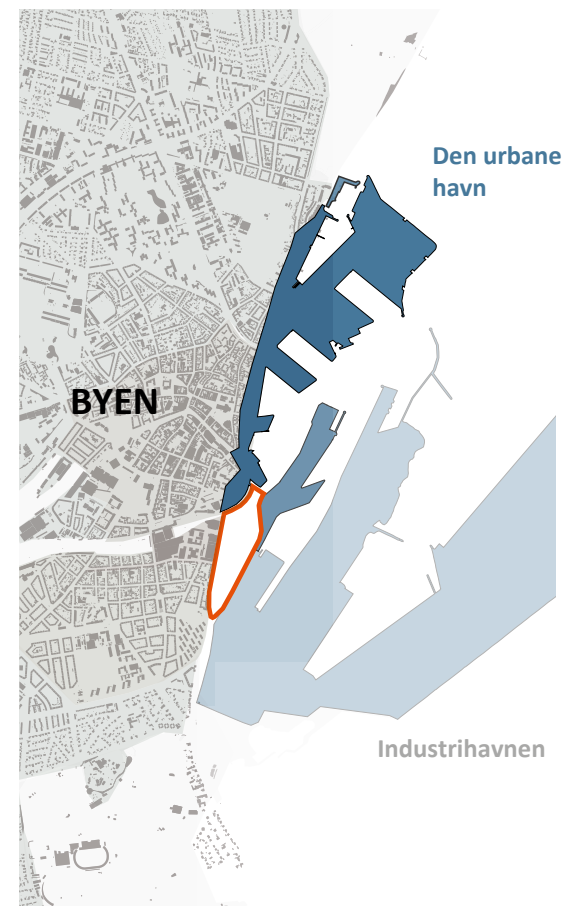
SYDHAVNEN & AARHUS

Sydhavnen indtager en særlig placering i byen - på én gang central tæt på by og havn - men samtidigt med svage koblinger fysisk og mentalt til de omkringliggende kvarterer.

IMELLEM BY OG HAVN

Sydhavnsområdet kiler sig ind imellem byen og havnen. Her udgør området den udviklede sydlige "spydspids" på de bynære havnearealer.

Området danner således et omdrejningspunkt eller hængsel: imellem byen, den urbane havn og den industrielle havn - et møde som er med til at definere området.

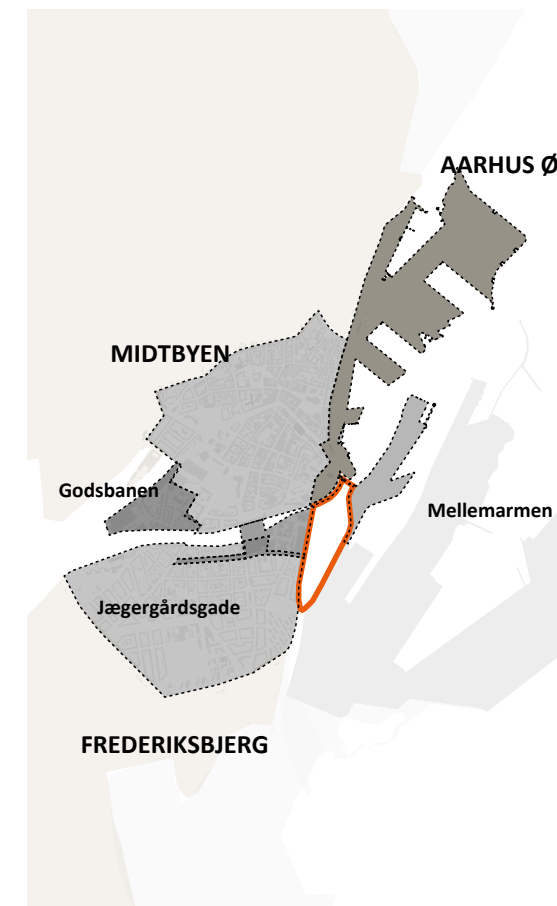

Sydhavnen - Imellem By og Havn - 1.50.000

TILSTØDENDE KVARTERER

Sydhavnens nærhed til midtbyen og centrale kvarterer, som Frederiksbjerg, Aarhus Ø og de nye havnearealer fornemmes ikke idag. Den ellers pulserende Jægergårdsgade ligger øde hen i den sydøstlige ende, hvor den gennemløber Sydhavnen.

Den begrænsede sammenhæng skyldes dels fysiske barrierer og en manglende opfattelse af Sydhavnen som tilgængeligt område.

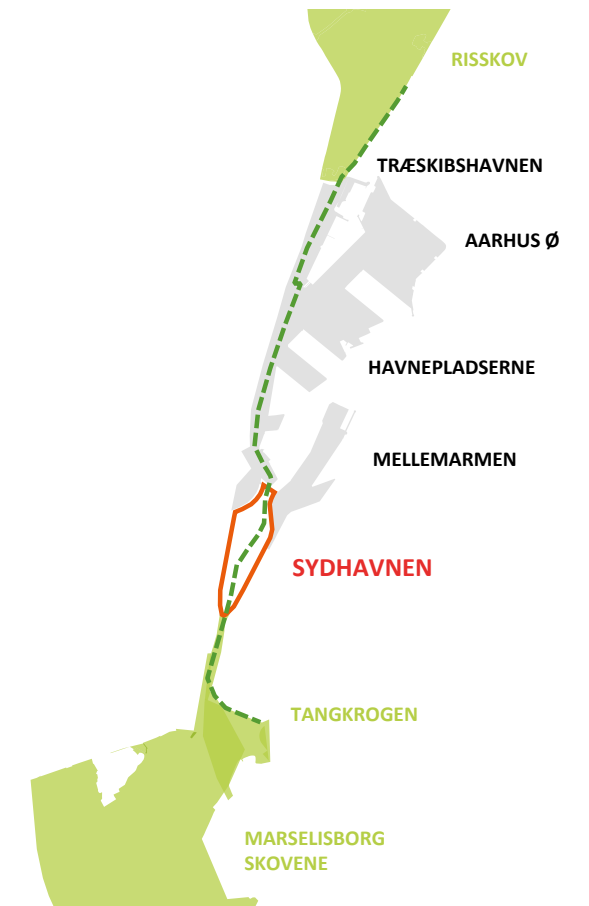

Tilstødende kvarterer - 1.50.000

MISSING LINK

Med realiseringen af de urbane havnearealer imod nord, udgør Sydhavnen den sidste manglende strækning, før byens ambitiøse plan om at skabe en nord-sydgående rekreativ forbindelse fra Risskov i nord til Marselisborg i syd, er realiseret.

Vi ser den rekreative forbindelse igennem Sydhavnen som en mulighed, for at tilbyde andre og mere brogede oplevelser end på den øvrige strækning, i overensstemmelse med Sydhavnens karakter.

Missing link i den rekreative forbindelse - 1.50.000

OMRÅDET

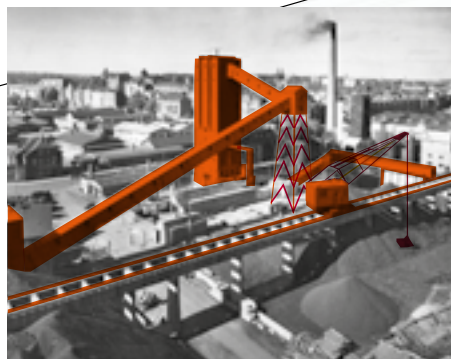
HISTORIEN

Det vi idag kender som Sydhavnen, var tidligere den store Midtkraftgrund, hvor det byens centrale kul- og gasværk i mange år gav varme, energi og brændsel til byen.

Selvom der ikke er mange fysiske elementer tilbage, anser vi den industrielle arv som en afgørende og væsentlig del af områdets identitet. Historien som industri- og havneområde har haft afgørende betydning for områdets nuværende skala, detaljering og materialitet.

Kulbroen, som det primære tilbageværende industrielle spor, har et enormt potentiale som identitetsbærende element.

Samtidigt finder vi stor inspiration i de nu fjerne hævede konstruktioner: transportbånd, kraner mv. som løb over Midtkraftgrunden. Der er, om man så må sige, præcedens for at arbejde med hævede strukturer og netværk i området.

BYENS BAGSIDE

Byen slutter stadigt ved Spanien, hvis man forhører sig ved den brede befolkning. Vejen udgør en barriere og området på den anden side omfattes måske fortsat som utilgængeligt industriområde. Sydhavnen er således ikke en mental del af byen. Billedet ændrer sig i disse år, i takt med at området åbner sig op og der afholdes arrangementer. Men området har stadig karakter, som byens bagside.

FYSISKE BARRIERER

Området indrammes af nogle markante infrastrukturelle barrierer. På den østlige side danner den trafikerede vej Spanien, en opfattet barriere. På grundens vestlige side danner Havnesporet en fysisk og rummelig barriere. Disse barrierer må udfordres med styrkede forbindelser på tværs både på terræn og som hævede forbindelser.

KULBROEN

KULBROEN OG HIGHLINE'N

Det er nærliggende at trække referencer til den navnkundige Highline i NYC, eller tilsvarende internationale projekter. Men vi mener at det er en skam - skalaen, stedet, byen er en anden. Kulbroen må være sin egen, og omfavne den særlige lokale identitet - og sin egen skala.

KULBROEN SOM INSTRUMENT OG KATALYSATOR

Vi ser først og fremmest Kulbroen, som en identitetsbærende skulptur, som med sin blotte tilstedeværelse kan være med til at definere og organisere byrummet omkring sig. Således kan Kulbroen blive et instrument for udviklingen af området, som kan facilitere og fremme områdets udvikling.

LINEÆRT SKULPTURELT OBJEKT

Den lineære kvalitet af det gamle kranspor er en styrke, som vi mener fortsat bør kunne opleves. Således foreslås at det industrielle element gives 'alburom' og ikke tilbygges. Herved åbnes muligheden for at skabe et markant, fleksibelt byrum - som iscenesætter Kulbroen.

I anerkendelsen af det lineære objekt, ligger også en intention om ikke bare at forlænge strukturen for at skabe nye forbindelser, men at respektere og bevare det heroiske og definerende udtryk i broens ender.

BEVAR BAGSIDEN

BYEN HAR BRUG FOR EN BAGSIDE

Byens bagside kan være grovere, mere larmende og mere beskidt end resten af byen. Bagsiden kan også være et sted hvor der kan foregå ting, som ikke passer ind i de mere formelle byrum. Eksempelvis som det er tilfældet med de hjemløse og misbrugere, som har fundet et sted at være i Sydhavnen, hvor de ikke generer andre. Bagsiden kan også være farverig, rummelig, anderledes - og et spændende sted at udforske.

Sydhavnen er et af de få tilbageværende bagsideområder i Aarhus. Det kommer til at ændre sig, med de foreliggende udviklingsplaner...

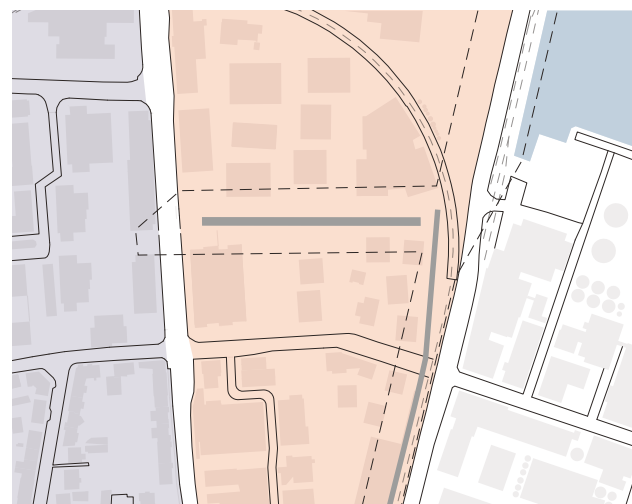
Vi mener fortsat at Aarhus har brug for en bagside - og plads til at kunne rumme den. Herved menes ikke status quo, i den form eller udstrækning som det har idag - men snarere en bagside i en nyfortolkning og i et fortættet område indenfor Sydhavnen.

Vi ser en rummelig bagside, som på én gang kan omfavne de skæve eksistenser - og skabe kontrast i det nye område ved at tilføje kulør, tekstur, aktivitet og menneskelig skala.

BYUDVIKLING OG BAGSIDEN

Som led i implementeringen udviklingsplanen for Sydhavnen over den kommende årrække, må området åbnes op og fortættes betydeligt med både bygninger og mange nye brugere. Dette vil per definition udfordre bagsiden.

Vores forslag er at 'bagsiden', samtidigt med at Sydhavnsområdet udvikles og fortættes, ligeledes kan fortættes og konsolidere sig i området østlige kant. For enkelthedsens skyld kalder vi dette område 'Bagsiden', og anser det som en landsby i byen - både hvad angår skala, karakter og menneskelige relationer.

Idag er hele området bagside

Den rekreative forbindelse definerer bagsiden påny

BAGSIDE LANDSBYEN

STRUKTUR OG SKALA

Nye store domicilbyggerier som Danske Bank og Jyllandsposten vil i nogen grad sprænge skalaen i i området. For at kontrastere dette forslår vi, at der også arbejdes med en finere skala i området. Dette stemmer godt overens med tanken om bagside-landsbyen, hvor skalaen af bygninger og byrum kan skabe et anderledes, mere fortættet og menneskeligt miljø. På denne måde kan bagsiden mindre skala og finere struktur skabe interessante og rumligheder, som inviterer til at blive udforsket - men også samtidigt sikre en vis privathed for forskellige brugergrupper. Sydhavnen kan således fortsat være et sted med store kontraster.

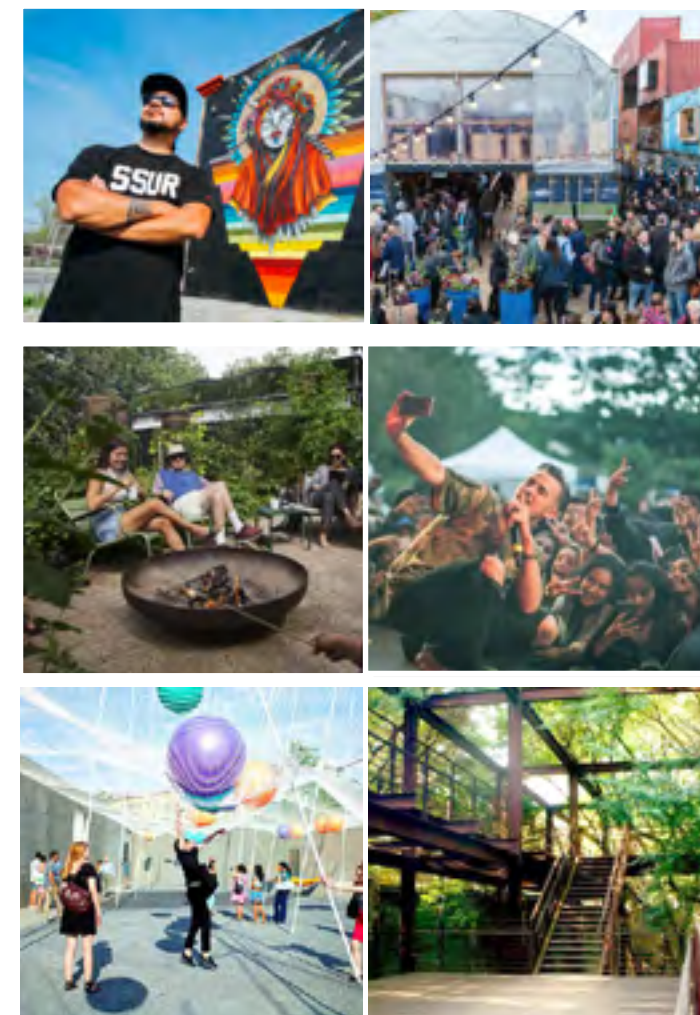

Bagsiden finere skala giver kontrast og oplevelse.

PROGRAM

Bagsiden kalder på et mangfoldigt og farverigt program, som understøtter en bred vifte af bymæssige funktioner: erhverv, kultur og institutioner mv. som kunne omfatte, men ikke er begrænset til:

- A. Gadekultur, sport, performance osv.
- B. Street Art, Gallerier, Events, Festivaler
- C. Street Food, Cafes og restauranter,
- D. Værksteder og miljø for små kreative virksomheder
- E. Grøn infrastruktur, i form af parker og parkingsanlæg

Vi ser det nye erhvervsområde, som en ny **sammenhængende, social, mangfoldig** og **aktiv** bydel for Aarhus...

HAVNERAMPEN

En ny stibro i forlængelse af transmissionsbroen, bygger bro over havnesporet og skaber forbindelse imod Dok1 og de urban havnearealer.

PARK AND PLAY AARHUS

Det nye parkeringshus udgør et centralt element i planen. Dels som nødvendig infrastruktur, dels som led i at frigøre areal til nye bebyggelser og samtidigt også som hævet aktivt byrum.

REKREATIV FORBINDELSE

Forløb af varierede byrum i terræn, som tilsammen skaber en aktiv forbindelse igennem området fra nord til syd.

BAGSIDEN

Tættere byrum, kreativt og mangfoldigt program. Og et konsolideret område hvor hjemløse og misbrugere med en serie paviljoner, kan få et værdigt miljø bl.a. med adskilt baghave og nålepark.

TRANSMISSIONSBROEN

Gangbro som definerer områdets vestlige kant og fungerer som en slags infrastrukturel ryggrad i bagsiden.

JÆGERGÅRDSGADE SYD

Hvor Jægergårdsgade gennemløber Sydhavnen skabes basis for et nyt område med restauranter, cafeer mv. Jægergårdsgade, men med et twist af Sydhavn - mere street food, social-økonomiske virksomheder mv.

KULBROEN

På én gang en industriel skulptur - rum- og identitetsskabende element - samt hævet byrum og forbindelse.

NYE SAMMENHÆNGE

Sydhavnen har brug for bedre sammenhæng med de omkringliggende kvarterer hvis den skal blive et aktivt og urbant område - både i byrummet og i et nyt netværk af hævede forbindelser som bygger bro over infrastrukturelle barrierer.

BYRUMMET

Vest-Øst

BYRUM SOM INVITERER IND I KVARTERET

Tre byrum med forskellige roller i Sydhavnen - men med fælles orientering og egenskab til at åbne Sydhavnen op imod byen, Frederiksbjerg og imod det blandede byområde ved centralværkstederne og Frederiksplads.

De tre byrum skaber således forbindelse i terræn fra Spanien og igennem Sydhavnsområdet.

1. Under sporet
2. Kulpladsen
3. Jægergårdsgade Syd

Nord-Syd

EN STÆRK REKREATIV FORBINDELSE

Idag slutter byens urbane havnearealer ved Dokk1. Med udviklingen af Sydhavnen er der potentiale for at realisere den ambitiøse forbindelse igennem byen fra skov til skov. Passagen igennem sydhavnen bør dog være mere end blot en god forbindelse for bløde trafikanter.

Vi ser forbindelsen som en serie af forbundne byrum, der med et aktivt program bliver en forlængelse af havnepladserne imod nord, men tilbyder et anderledes og mere mangfoldigt program, som kan trække besøgende til udenfor kontortid.

Nord-Syd

DEN TABTE KYSTLINJE

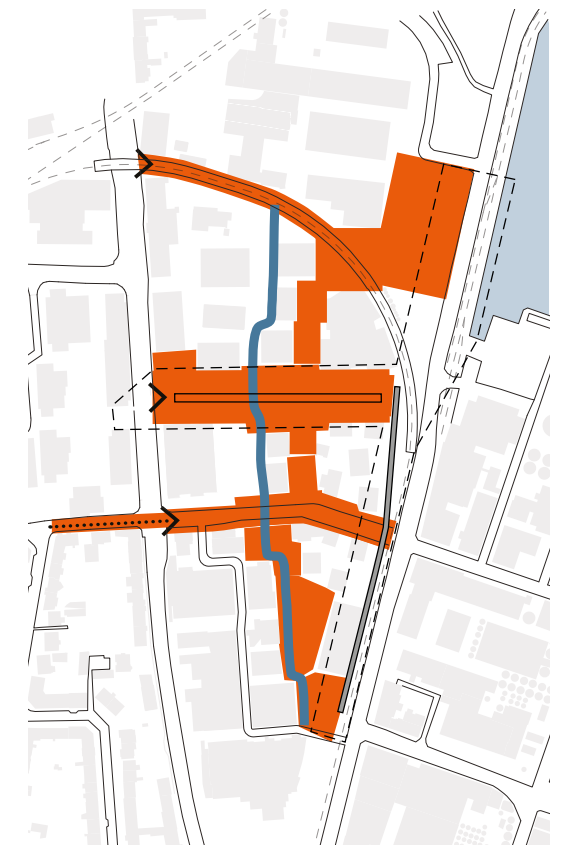
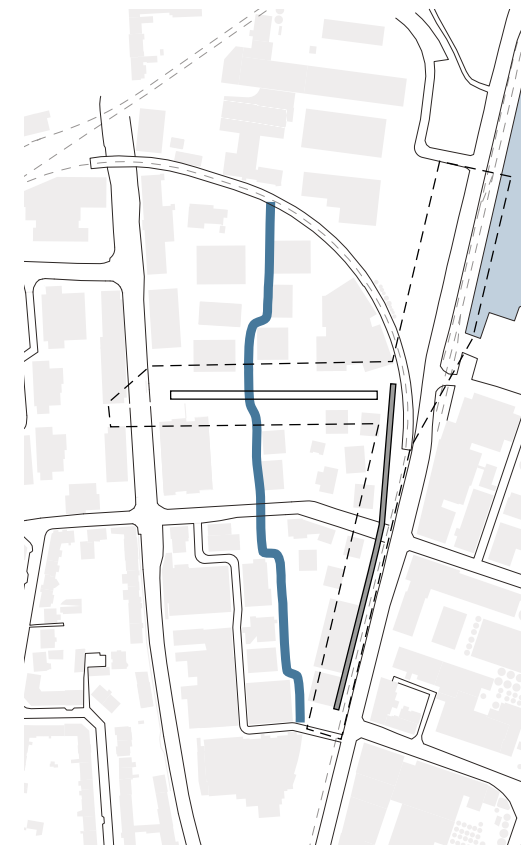
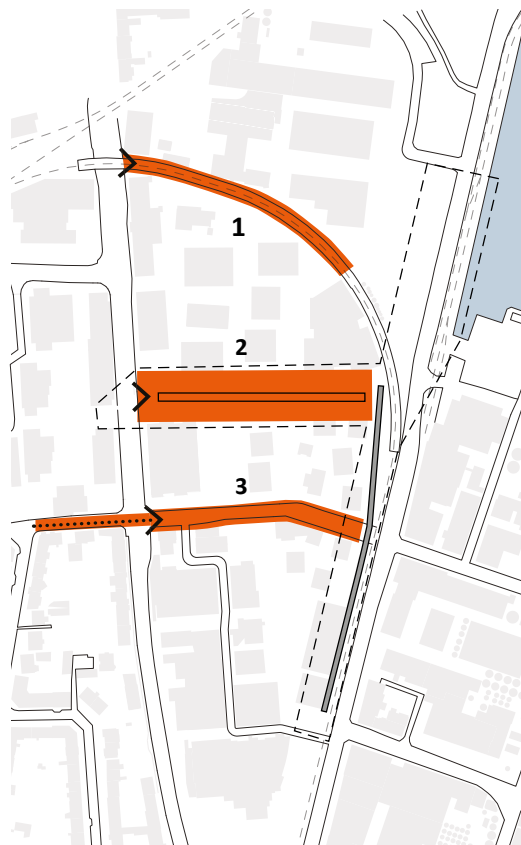
Et bærende element i planen for de bynære havnearealer fra 2003, var en kanal herunder igennem Sydhavnen, som skulle markere den oprindelige kystlinje fra nord til syd. Denne vision er gennemført i det nordlige havnearealer, men siden forkastet syd for Dokk1.

Vi vil gerne reintroducere kystlinjen som landskabeligt koncept igennem sydhavnen, ikke som en kanal - men som landskabstræk med klimasikring i en sammenhængende lavning med skiftende grønt og belagt karakter. Ved voldsomme regnskyl vil kystlinjen således opstå påny, for at forsvinde gradvist som vandet drænes til havnen.

Kombineret

SAMMENHÆNGENDE NETVÆRK AF BYRUM

Tilsammen danner disse byrum et sammenhængende netværk af byrum, som åbner Sydhavnen op imod de urbane havnearealer imod NORD, imod midtbyen og Frederiksbjerg imod VEST og imod de rekreative områder imod SYD.

HÆVEDE FORBINDELSER

Der er, om man så må sige, præcedens for at arbejde med hævede strukturer og netværk i området. Vi finder inspiration i de tidligere industrielle strukturer: kraner, transport mv. for udformningen af et fremtidigt netværk af hævede forbindelser. Førhen transporterede de hævede forbindelser kul og koks, i fremtiden skal de transportere mennesker.

Vi foreslår at nye hævede stiforbindelser på Kulbroen og Transmissionsbroen forbindes med hinanden med en ny tilgængelig rampe, således at der etableres et sammenhængende hævet netværk af fodgænger forbindelser. Udvides dette med en havnerampe (1) imod nord, en rampende stibro (2) imod Vest til Frederiksplads og en rampe (3) ved Transmissionsbroens sydlige ende - opnås et samlet hævet T-formet netværk - som er fuldt tilgængeligt for kørestole, barnevogne mv.

Vi mener ikke, at der er nogen grund eller fordel ved at have cykelstier på det hævede system.

HÆVET FORBINDELSE PÅ KULBROEN

I sin grundform ser vi Kulbroen som en singular og linjær skulptur. Broen udvides i bredden for at skabe et nyt hævet byrum. Samtidigt tilføjes en række underordnede elementer, der kan foldes ud som bladene i et multi-værktøj - kan Kulbroen række ud skabe forbindelser til terræn eller nabobygninger.

Den hævede forbindelse på Kulbroen er dels tænkt som en forbindelse ind i og igennem området fra området omkring Aarhus H og Frederiksplads med flere kontaktpunkter til terræn undervejs. Med kobling til transmissionsbroen, vil broen samtidigt kunne fungere som passage igennem området imod nord og syd.

Kulbroen kan samtidigt også ses som en bro imellem byen og bagsiden.

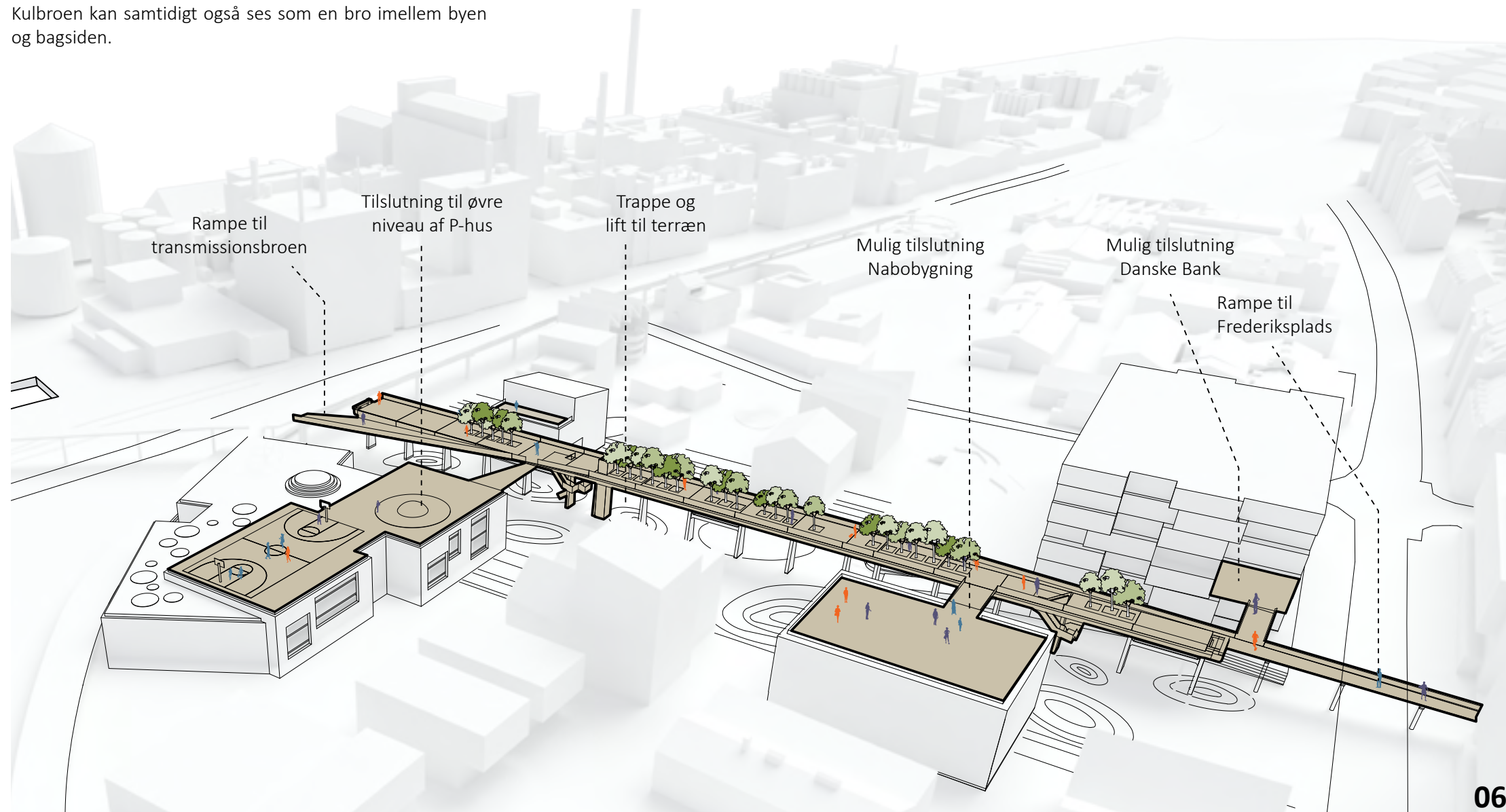
KOBLING TIL BYGNINGER

Langs Kulbroen vil der være mulighed for at skabe koblinger til 4-6 tilstødende bygninger, alt efter områdets endelige disponering - herunder det planlagte parkeringshus og Danske Bank.

Vi ser dette som en spændende mulighed for at aktivere det hævede byrum og give det en udvidet anvendelse. Men skal disse koblinger give mening, må de også give noget tilbage til Kulbroen. Vi foreslår således at der stilles krav. Hvis nabobygninger vil kobles til det hævede system må de give noget tilbage: f.eks. ved med offentligt tilgængelige opholdszoner på tagflader, cafe med taghave, eller at parkeringshuset indrettes med aktivitetsflader på tag.

Kulbroen kan ses som et multi-værktøj - der folder sig ud og skaber forbindelser.

Rumlig illustration: Kulbroen, som hævet forbindelse

HÆVET FORBINDELSE PÅ TRANSMISSIONSBROEN

Hvor Kulbroen udvides i bredden for at kunne indrettes til et egentlig byrum, ser vi snarere transmissionsbroen med et smallere profil, som en egentlig hævet forbindelseslinje: I hver ende forbindes transmissionsbroen til terræn med en tilgængelig rampe: i den nordlige ende ved forlængelse imod Dokk1 med Havnerampen - i den sydlige ende med en rampe som snor sig om sig selv, indskrevet i en struktur vi har kaldt Svendborg Park. I transmissions broens nordige ende kan den - ligesom Kulbroen - kobles til parkingshuset.

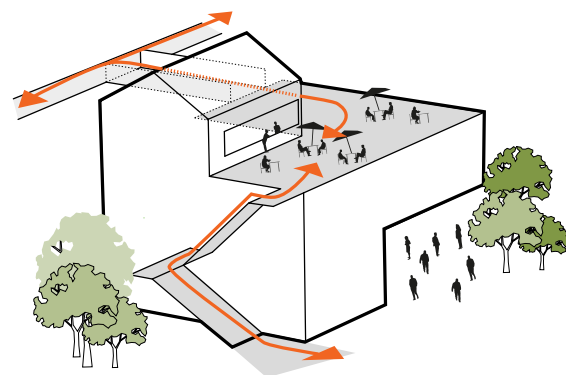
RYGRAD FOR BAGSIDEN

Med forløbet langs Sydhavnsgade, definerer transmissionsbroen områdets kant imod øst. Samtidigt danner broen en slags rygrad i bagsiden. Som hævet forbindelser giver det nogle muligheder:

PAVILIONER

Imodsætning til Kulbroen, tænker vi at der kan bygges helt tæt på transmissionsbroen, som endda kan sammenkobles med en serie af paviljoner i på den østlige side af området.. Tanken med disse "bagside-paviljoner" er, at de skaber en vertikal forbindelse imellem det hævede niveau og terræn, og aktiverer begge niveauer. Vi foreslår således ikke yderligere vertikale forbindelser på transmissionsbroen.

Pavillionerne kan have forskellig karakter, men deler et udadvendt program og udtryk:

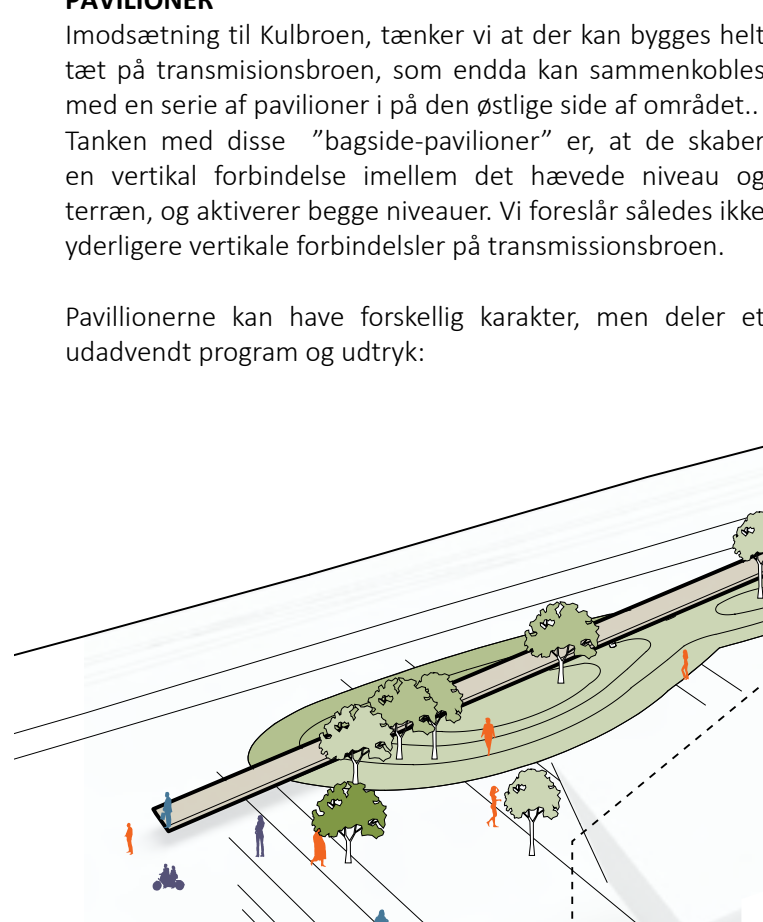
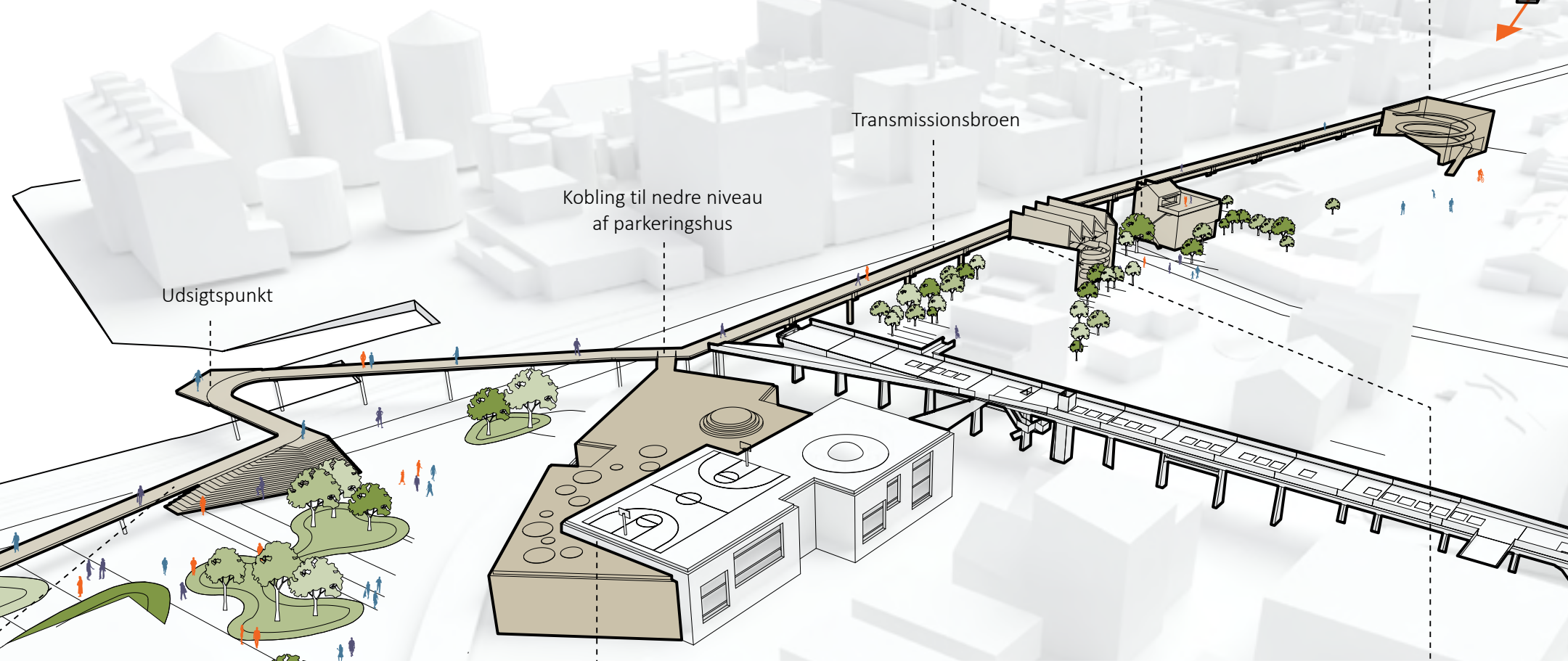
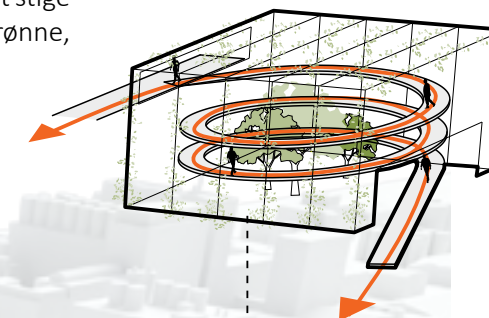

Baghuset

Som del af et nyt konsolideret område for de hjemløse og misbrugere på sydsiden af Jægergårdsgade, tænker vi at en række udadvendte funktioner kan samles i en pavilion, her kaldt Baghuset. Programmet kunne involvere HusForbi cafe på det hævede niveau, hvor hjemløse serverer sort kaffe til hinanden og besøgende, genbrugsbutik, arbejdende værksteder som del af værestedets exit-program.

Svendborg Park

En tre-dimensionel industriel lommepark, i form af en rumlig gitterstruktur overgroet med frodige grønne klatreplanter. Inden i strukturen løber flere hævede gangbroer og opholdsarealer - og en rampe til terræn gør det muligt at stige op og ned igennem den grønne, bevoksede struktur.

Havnerampen

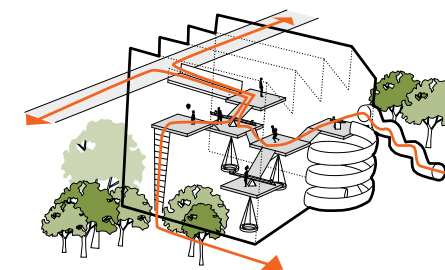
Havnerampen må sno sig for at opnå tilstrækkelig længde for fuld tilgængelig adgang. Dette bruges til at skabe oplevelse, bl.a. i form af et sving ud imod havnen, for at skabe en udsigtsplatform med panorama over havnen.

Park'n'Play Aarhus

Parkeringshuset er et interessant urbant fikspunkt på flere måder. Dels er det et ankomstpunkt til området, hvorfra bilisterne vil bevæge sig videre til fods - for mange ad det hævede fodgængernetværk. Samtidigt kan parkeringshusets store tagflader aktiveres med urbant og aktivt indhold for enden af Kulbroen - et Park'n'Play i Aarhus.

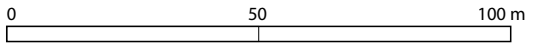
Udformes parkeringshuset med tilstrækkelige etagehøjde, vil dele af huset ad åre kunne konverteres til anden anvendelse: kulturproduktion, retail, rekreative formål - i fald den teknologiske udvikling skulle ændre parkeringsbehovet i området.

Legehuset

Byens største legehus - en destination for børnefamilier fra hele byen. Med adgang fra transmissionsbroen og terræn bruges højdeforskellen til en serie af indre og ydre klatrebaner, net baner og andre legeelementer under overdækning.

Trafikplan med hævet niveau, 1:1500

- overordnet vej
- service vej / lokal vej
- shared space
- cykelsti
- hævet fodgængerforbindelse

SOCIAL

SOCIAL DESTINATION

Sydhavnen er idag hjemsted for en farverig forsamling af kreative virksomheder og udsatte grupper. Med introduktionen af mange nye erhvervsarbejdspladser og urbane funktioner, som inviterer byens befolkning indenfor, vil områdets fremtidige brugergruppe blive endnu mere mangfoldig og kompleks. Det nye område skal fungere for alle disse grupper, hvis det skal blive en succes.

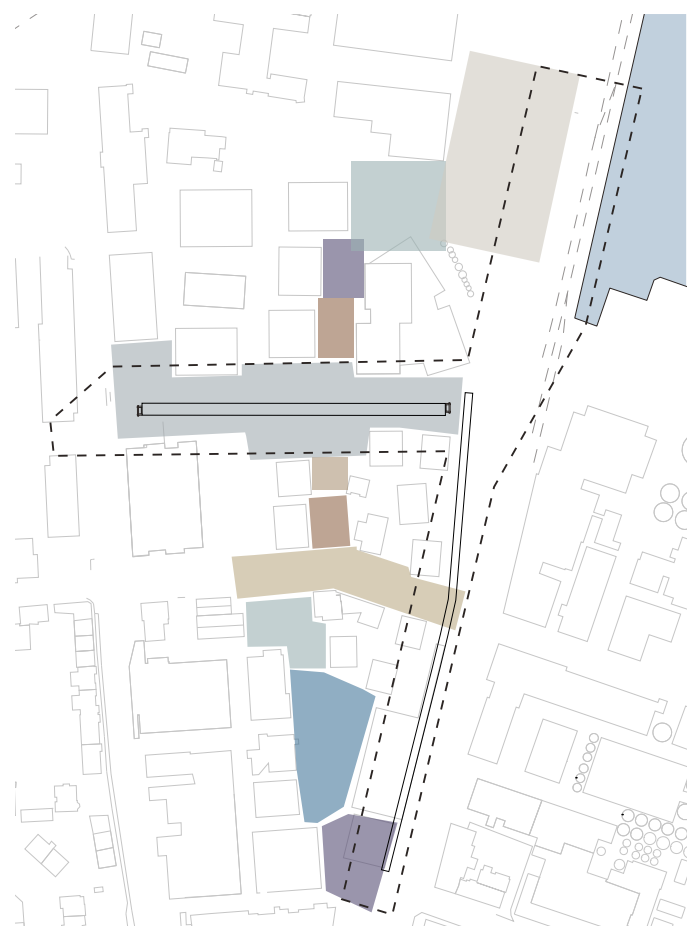
Sydhavnen skal være en socialt social destination i byen, som sigter imod at bringe grupper sammen - at bygge bro på tværs af kontraster: ung/gammel, rig/fattig, erhvervsmand/udsat osv. Som udgangspunkt må en grundlæggende indsats lægges i at undgå gridninger og konflikter imellem de forskellige grupper. Det involverer dels lette zonedelinger og aktiv facilitering. Det er væsentligt, men det er ikke nok.

Området bør sætte baren højere - og satse på positiv interaktion og fællesskab på tværs af brugergrupperne - og

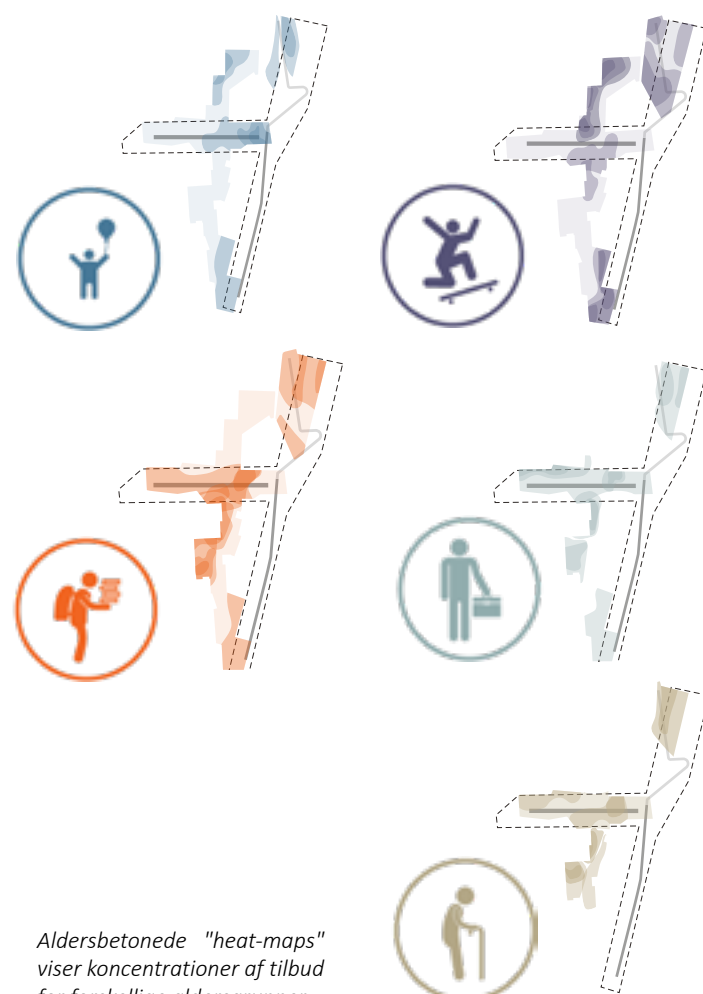
ikke mindst positiv involvering af de udsatte i området. Vi forslår en målrettet indsats for at sikre at område appellerer til alle aldersgrupper - ved at indrette for deres specifikke behov og præferencer - Samtidigt med at de udsatte grupper gives gode forhold for at blive i området.

ALDERSINTEGRATION

At gøre området attraktivt for forskellige aldersgrupper og socio-økonomiske grupper - kræver et diversit program af funktioner, karakter mv. Det indbefatter at designe sociale zoner, som sigter imod præferencerne i forskellige brugergrupper, og at skabe overlap imellem disse zoner for at invitere interaktion. Der er således brug for både det hårde urbane og det bløde landskabelige, for at kunne være aktivt deltagende eller tilbagetrukket og observerende - brug for god tilgængelighed, men også udfordrende steder. Et tryk miljø, hvor kontraster mødes.

Netværket af byrum tænkes inddelt i mindre "torve" med forskellige programmer og karakterer, for at appellere til en mangfoldig kulturel og aldersmæssig brugergruppe.

Aldersbetonede "heat-maps" viser koncentrationer af tilbud for forskellige aldersgrupper.

DE UDSATTE GRUPPER

HERTIL, MEN IKKE LÆNGERE

Der har i tidens løb, været en tendens til at de udsatte som gruppe, er blevet skubbet lidt rundt i byen - i nogen grad foran byudviklingen, som byens bagsider blev udviklet. Men, med Sydhavnen som det måske sidste reelle bagside område i Aarhus, er der ikke nogen andre steder de udsatte kan gå hen. De er urbane væsner, som byen skal kunne rumme. Med politisk beslutning om at de skal blive i Sydhavnen, skulle dette være sikret, og der banet vejen for at Sydhavnen kan forblive med at være et ekstraordinært mangfoldigt og rummeligt byområde. Det er dog essentielt, at der gøres indsatser for at sikre god indpasning og minimere konflikter, så den politiske medvind ikke på et senere tidspunkt vender.

FRIRUM PÅ BAGSIDEN

Af flere grunde forslår vi at konsolidere de forskellige tilbud for de udsatte: værestederne, haven, nåleparken, værkstederne mv, i en klynge af huse med tilhørende uderum på "Bagsiden". Tilbud der knytter sig til misbrug og ikke misbrug bør holdes adskilt. Her vil de udsatte kunne opnå mere privathed - med afskærmede udemiljøer, som "Baghaven": en socialt have uden tolerance af (hårdt) misbrug, "Nålehaven", hvor det hårde misbrug kan foregå i ordentlige rammer, samt udadvendte opholdsnicher med kontakt til de omkringliggende byrum.

Med samling af aktiviteterne på sydsiden af Jægergårdsgade, kan det opnås nogle små, men vigtige afstande til kontrasterende program, som f.eks. store banker og Gin-

distillerier. Denne lille afstand kan gøre meget for at reducere konflikter. Samtidigt er det muligt at etablere det nye miljø, før det nuværende værested ryddes - som man undgå uhensigtsmæssige midlertidige løsninger.

INVOLVERING

Da hverdagen i området i vid udstrækning skal fungere ved en slags selvjustits indenfor miljøet, er det afgørende at de udsatte involveres i udformningen af miljøet - og tager ejerskab for det.

Overordnet set for deres integration i Sydhavnen, er positiv involvering ligeledes meget væsentlig. Udover at de skal have en stemme i udviklingen af området, forestiller vi os at der kan oprettes flere mindre småjobs i området. Det kunne være pleje af bydelens grønne arealer, gadefejr opgaver og evt. i forlængelse af de succesfulde Poverty Walks, udpeges en håndfuld Poverty guides, som kan guide til området, og berette om dets mangfoldige historie.

SOCIALE BROBYGGERE

At bevare en god og konstruktiv stemning i området, kræver en vedvarende dialog f.eks. imellem de udsatte og deres umiddelbare naboer i området. Erfaring siger at det kræver en uvildig tredje-part - til at facilitere kontakten, agere bindeled og tale med begge sider. Vi anser denne facilitatorrolle som utroligt vigtig for succesen af området. De kunne jo passende benævnes 'Sociale Brobyggere'.

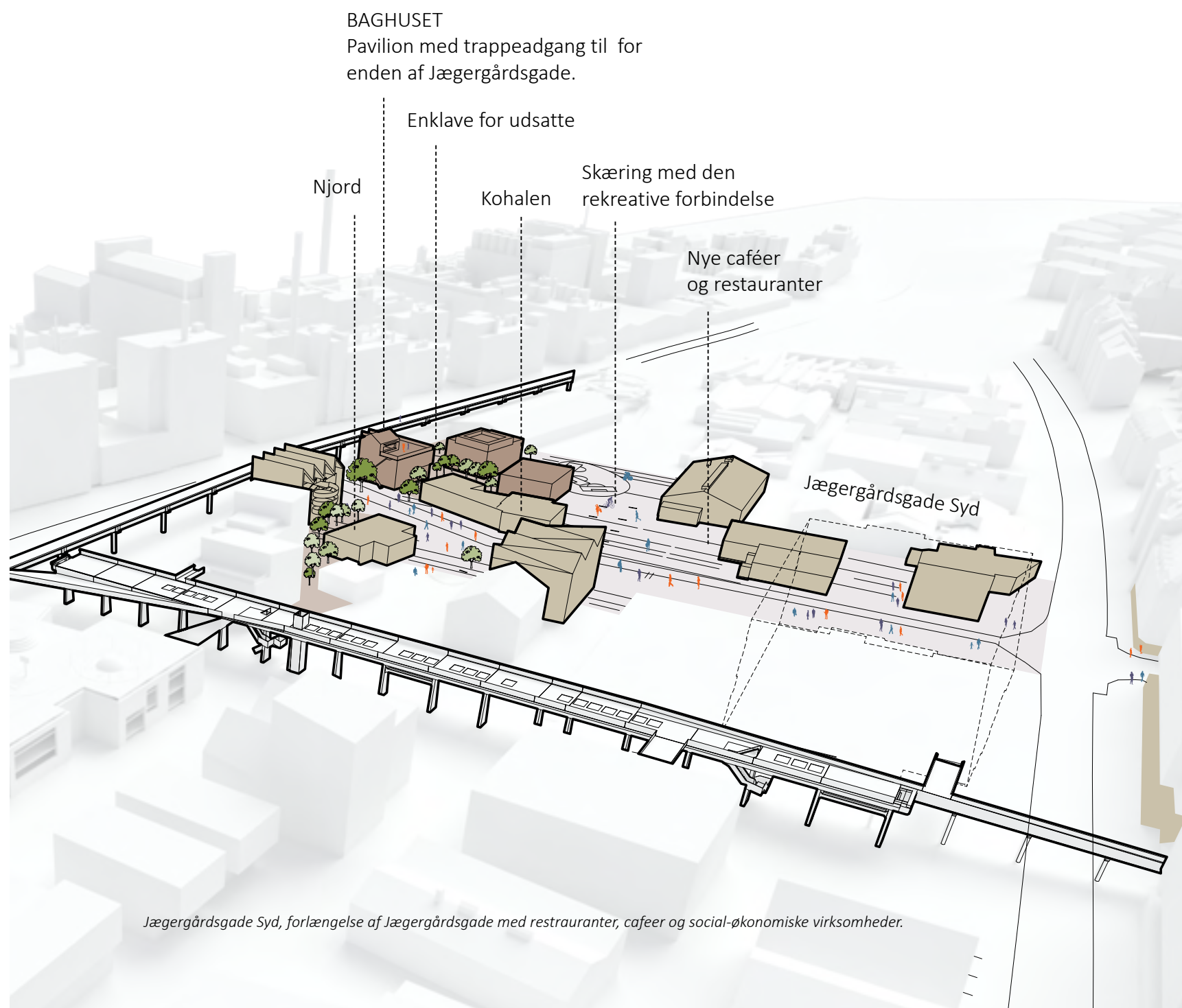
EXIT-PROGRAM

Som del af værestedernes aktiviteter, har der allerede været lavet en indsats med Step2, som bl.a. rummer aktivering i form af værkstedsforløb. Sammen med benævnte små jobs, ser vi disse tiltag - som noget der kan give de udsatte formål og mening i i hverdagen - og således være meget nyttige og opbyggende.

Samtidigt ser vi mulighed for - at sådanne udadvendte og involverende tiltag - kan give den hjemløse enklave i området et ansigt imod det offentlige byrum. Udover værksteder, kunne det omfatte:

- socio-økonomiske virksomheder
- genbrugsbutikker, hvor de udsatte kan hjælpe til, og selv kunne tænkes at handle
- en café med hævet tagterasse koblet til transmissionsbroen, med salg af sort [sårt] kaffe og Hus-Forbi aviser mv.
- folkekøkken
- gadegalleri mv.

Tilsammen ville disse funktioner binde de udsattes miljø sammen med bydelen - og skabe en snitflade hvor forskellige kulturer kan mødes.

Jægergårdsgade Syd, forlængelse af Jægergårdsgade med restauranter, caféer og social-økonomiske virksomheder.

JÆGERGÅRDSGADE

AKTIV GADE

Trods den etablerede status, som en af byens primære cafe- og restaurantgader, lever den sydlige ende af Jægergårdsgade en stille upåagtet tilværelse. Gaden rummer dog et stort potentiale for at aktivere den nye bydel og forbinde den med Frederiksbjerg.

Med udviklingen af Sydhavnen, forestiller vi os at denne ende af Jægergårdsgade vil blomstre op - ikke helt som en forlængelse af den Jægergårdsgade vi kender, men med et twist... et lidt anderledes indhold, farvet af identiteten og karakteren i Sydhavnen. Eksisterende institutioner som Kohalen og den nyligt etablerede Njord Gin distilleri er første skridt i denne udvikling.

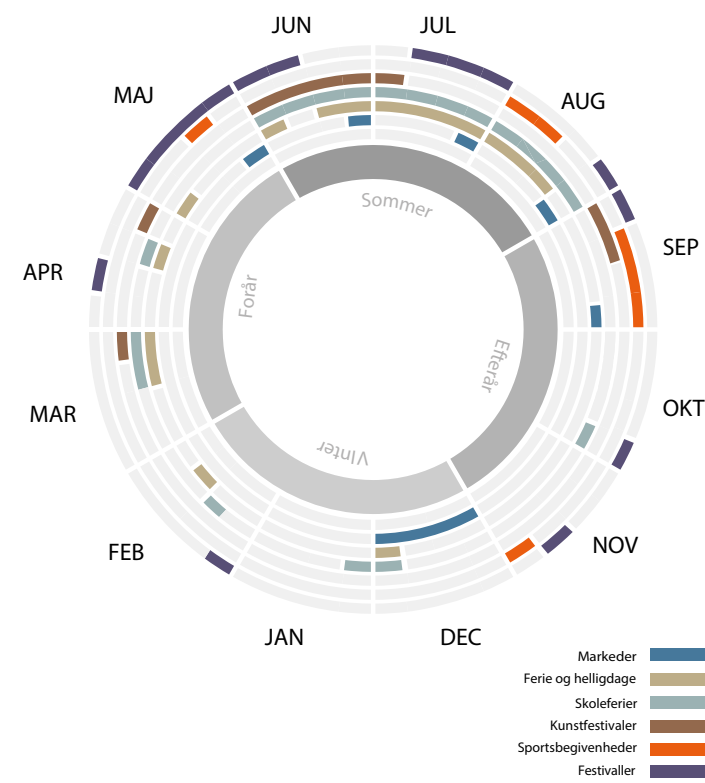
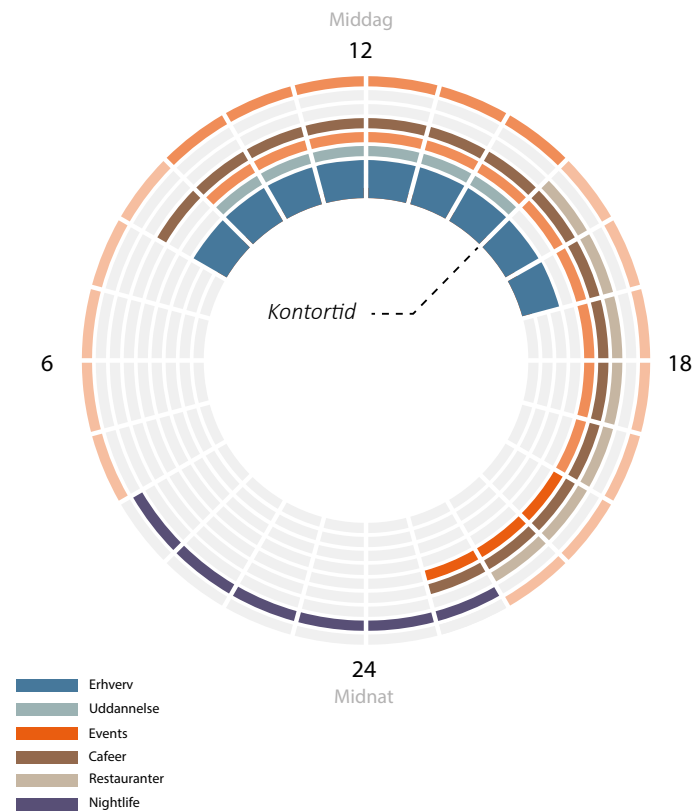
SOCIAL GADE

I overensstemmelse med idéen om bagsiden, ser vi det som afgørende at dette segment af gaden ikke blot bliver dyre restauranter og caféer - men at det også får en snert af mere mangfoldig og social profil som modsvarer bydelens identitet og klientel.

Den sydøstligste ende af gaden, hvor den skærer igennem bagsiden - kunne gøres til en decideret social-økonomiske zone og f.eks. involvere basis tilbud, street food og som beskrevet i tidligere afsnit involvere de hjemløses institutioner.

AKTIVT KVARTER

BYLIV 24/7/365

Uden boliger vil det nye område i Sydhavnen have en særlig udfordring i fht. aktivering udenfor kontortid, i weekender og i vinterhalvåret.

BYRUMMET

Det fordrer et aktivt program i byrummet, som understøtter Sydhavnens urbane og farverige karakter - og idéen om bagsiden. Konkret forestiller vi os et mangfoldigt og gadeorienteret program: med kunst, gadekunst, performance, gadesport, legepladser, sociale lounges, tværgenerationelle opholdszoner mv.

BYGNINGER

Vi foreslår at fremtidige bygninger og paviljoner udformes med udadvendte funktioner i stueplan - og på hævede plan, hvor de tilsluttes det hævede netværk. Selv i store ellers lukkede bygningskroppe, som domiciler eller parkeringshuse kan én mindre cafe, et værksted, en forretning, lille galleri eller tilsvarende som er med til at aktivere byrummet. Hvor bygninger forbinder til det hævede system, bør de også bidrage til at aktivere det - med offentlige funktioner og faciliteter, evt. med vertikale forbindelser - eller med ydre aktiviteter på tagflader, som f.eks. et aktivitetslandskab oven på det foreslåede p-hus.

EVENTS

Sydhavnen er et oplagt sted at afholde større events og begivenheder. Det ligger centralt, har ikke nogen umiddelbare naboer efter kl.17 og i weekender. Vi foreslår således at Kulpladsen - under og omkring Kulbroen, indrettes som fleksibelt "event-space".

Rumligt indtager og definerer Kulbroen pladsen. Strukturen giver visse rumlige begrænsninger, men åbner endnu flere muligheder, både for at bruge broen som tribune og som "udstyrsskinne". Med belysning og overdækning understøttes aktiviteter i en stor del af året og døgnet.

Begivenheder bør spredes over hele året, og kunne f.eks. involvere:

- markeder og koncerter i sommerhalvåret
- udendørsbiograf og kortfilmsfestival i samarbejde med filmbyen, projiceret på bydelens facader
- "the industrial garden" en særlig sektion af Aarhus nye triennale - the Garden,
- "The night garden" en lysfestival i vinterhalvåret, som fejrer den mørke sæson. Udvalgte værker kan købes til permanent opstilling i området, som gradvist transformeres til en lysskulpturpark.

TRYGHED OG SIKKERHED

Med de særlige brugergrupper og risikoen for at nogle området ofte ligger øde hen, må den nye bydel også målrettet arbejde med at skabe tryghed. Det er i den forbindelse værd at bemærke at udsatte personer, som opholder sig i området i ydertimer er aller mest udsatte for at opleve utryghed.

Belysning

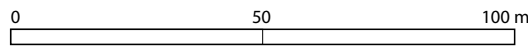
Der skal skabes en tilstrækkelig og tryghedsskabende belysning i såvel terræn, som på det hævede system - som understøtter områdets karakter og identitet. Dette balanceres og suppleres med mere stemningskabende belysning, som skaber et hyggeligt og attraktivt miljø.

På Kulbroen foreslår vi at belysningen integreres i håndlisten på værnet, samt under f.eks. bænelementer på broen. Styrken og retning på disse justeres, så det er muligt at orientere sig og se ansigter på forbi passerende, uden at der opstår blænding.

Oversigtbarhed

Der skal sikres at ruter igennem området har gode oversigtsforhold - og at der særligt for de udsatte grupper laves trygge opholdszoner, f.eks. nicher hvor man kan have ryggen imod muren, så man ikke oplever at nogen ubemærket kommer for tæt på.

Oversigtsplan, terræn - 1:1500

- Eksisterende strukturer
- Nye strukturer
- Eksisterende strukturer, fjernet

KLIMA

NÆRKLIMA

Som led i en indsats om at sikre komfort og forlænge den udendørs sæson i området en smule - arbejder forslaget med en række greb, som tilstræber at skabe et godt nær-klima og imødekomme de klimatiske udfordringer vi møder på de nordlige breddegrader: regn, vind, mørke, kulde... og indimellem varme.

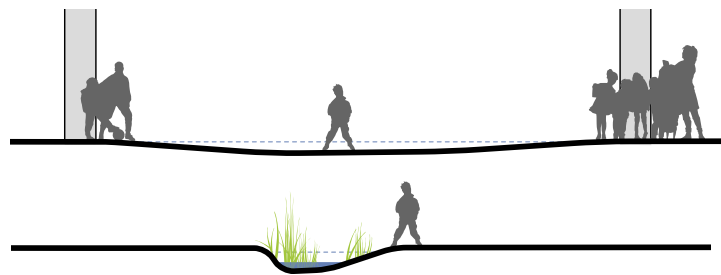
Tiltag omfatter bl.a. en mobiloverdækning (markise), monteret under kulbroen, som kan overdække et større areal af Kulpladsen for at imødekomme regn eller skabe skygge. Beplantning og vindskærme skal skabe gode opholdszoner i terrænen og på tagflader. Opholdszoner og det tættere miljø på bagsiden vil endvidere etablere skærmede zoner. Området indrettes med gode sol- og skyggeforhold.

I en videre proces vil disse forhold kunne analyseres og kvalificeres ved Universal Thermal Comfort Index (UTCI), som analyserer temperatur, luftfugtighed og vind. Vind vil antageligt give de største udsving i komfortniveau (UTCI variation) hen over området. Vindforhold analyseres nærmere med Computational Fluid Dynamics (CFD) analyse for at vurdere vindforhold og kan analysere nogle område forslag for at identificere områder med godt potentiale for ude ophold samt give nogle anbefalinger for strategier der kan forbedre komforten ved udeophold.

EKSTREMT KLIMA

Vi går en varmere og vådere fremtid i møde. Det opleves allerede med hyppigere og voldsommere regnvejrshændelser. Som led i bydelens narrativ, lokale afledning af Regnvand og skybrudssikring, foreslår vi således at der laves et landskabstræk igennem området, som følger den oprindelige kystlinje. Denne lavning kan tage form som en grøn grøft, der øger biodiversiteten i området. Grøften etableres med membran, så nedsvivning undgås. Hvor den skærer Kulpladsen kan den tage form som en bred lavning i byrummet. Forløbet kan markeres med nedfældede søsten.

Når skybrud indtræffer vil lavningen oversvømmes, og vand vil igen kunne opleves hvor den gamle kystlinje løb, i nogle timer indtil vandet er drænet ud i havnen.

Principssnit 1:150 - Kystlinjen som grøn grøft og lavning under Kulbroen.

VANDOPSAMLING PÅ KULBROEN

Som del af den tekniske løsning for Kulbroen, foreslås et system for opsamling og anvendelse af regnvand til vanding af beplantning og træer på broen.

Med et samlet overflade areal på 1.270m², og årsnedbør på godt 800mm, vil der i snit falde godt 1.015m³ vand på broens flade, som helt eller delvist kan genanvendes.

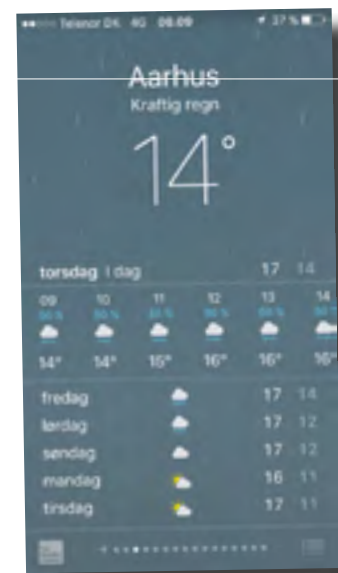
Vandet opsamles i to tanke placeret i broens struktur, som beskrevet i skitse på side 18.

MOBIL OVERDÆKNING

Den mobile overdækning foreslås udført som en sammenhængende saksearm-markise. Med vist udhæng på ca 8m (markiser fås op til 12m), vil der opnås en samlet bredde på det overdækkede areal på ca. 20m.

Markiserne kan kobles, og således opnå enhver ønsket længde. f.eks. den fulde Kulbro (166m). Skabes der "blot" overdækning i 120m længde, vil der skabes et samlet overdækket areal på 2.400 m² - som vel vil blive et af de største overdækkede udeområder i Aarhus.

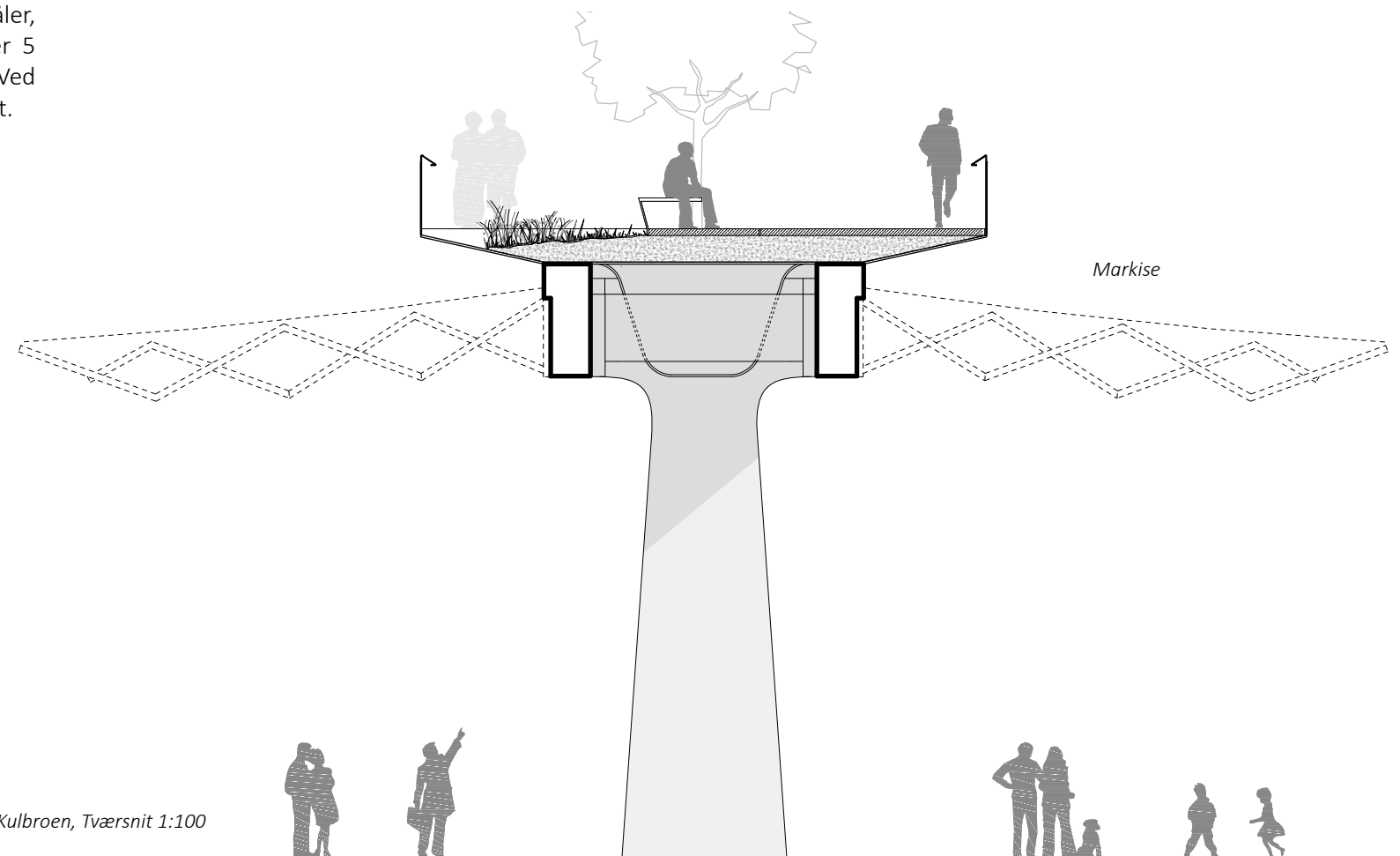
Systemet er automatiseret - klasse II, med vindmåler, så markisen automatisk rulles ind ved vindstyrke over 5 Beaufort. Alternativt klasse III; som går til 6 Beaufort. Ved disse vindstyrker er udendørsophold uanset usandsynligt.

Vejrudsigt for Aarhus

Kulbroen, som klima-instrument, mobil overdækning skaber stort sammenhængende overdækket areal.

Kulbroen, Tværsnit 1:100

PLAN 1:500 - Kulpladsen, Eventområde under og omkring Kulbroen

KULPLADSEN

Kulpladsen er tænkt som en fleksibel, åben flade med varierende aktiviteter. Denne rumlige generøsitet, giver Kulbroen albuering - og giver dens skulpturelle kvalitet frit spil.

Broen fungerer som en udstyrsskinne for pladsen, med belysning monteret under og en bred markise som kan overdække pladsen. Monterede projektører under broen kan projicere grafik eller film på facader af tilstødende bygninger - eksempelvis parkeringshuset kan udstyres med et egentlig "facadelærred", hvor der kan vises produktioner eller kortfilm i samarbejde med den tilstødende Filmby.

BELÆGNING

Fladen er tænkt som en fleksibel og robust asfaltflade, som både har en industriel og en havnemæssig karakter. Zoner indenfor pladsen kan udføres med afvigende belægning, f.eks. cykelsti.

Pladsen foreslås udført med flere lag af overlejrede grafikker. Det primære lag kunne være en legende konturgrafik som repræsentation af de tidligere kulbjerger, der tidligere lå i området. Grafikken peger tilbage til den industrielle historie, og indgår i et legende samspil med kulbroens struktur - som markeres og underbygges. Grafikken vil desuden give et markant mønster, som kan opleves fra områdets høje bygninger og være genkendelig fra luften/digitale services.

Som et sekundært lag, foreslås grafisk opmærkning af grid for placering af markedsstande under- og omkring Kulbroen (indenfor overdækningens udstrækning).

GRØNNE ØER OG VEGETATION.

Den justerbare form af de grønne beplantede øer tillader en fleksibel tilgang til beplantningen i fht. jordforurening. Hvor målinger anviser lave forureningens niveauer, kan belægningen åbnes for at skabe øer med bløde landskabslementer, som vegetation og træer. Med reference til den industrielle fortid foreslås en beplantning med en stor andel af pionerplanter og træer, som er typiske for industrielle områder og har en særlig karakter.

PLAN 1:200 - Skæring med rekreative forbindelse

IDENTITET

Visionen for Sydhavnen, er at området skal omdannes til et unikt, mangfoldigt og attraktivt kvarter i Aarhus. For at opnå dette, må det nye kvarter kultivere den særlige identitet rodfæstet i den industrielle historie, den mangfoldige brugergruppe og det farverige bagside program - med involvering af nuværende og fremtidige brugere af området.

Vi ser en række forskellige aspekter, hvor der kan arbejdes med at udvikle områdets etablerede identitet - som kan være med til at skabe et særligt brand for den nye bydel og det nye erhvervsområde - som en mangfoldig destination i byen.

INVOLVERING

Kulbroen har bærer unægteligt en central rolle i områdets identitet. Vi vil dog vove den påstand, at områdets største ressource og kilde til identitet er dets mangfoldige brugergruppe... nuværende og kommende. Uden brugere, intet liv eller ingen i området.

Brugerne bør således involveres i såvel etableringen af området - som i den vedvarende drift og fornyelse af området. Der skal etableres en følelse af ejerskab og engagement hos den enkelte. Yderligere skal området ikke ses som noget der bliver færdigt, men bør blive ved med at være dynamisk og forny sig - forandring som skal komme fra områdets brugere.

KUNST

Kontrasterne i det nye område, kan understøtte en bred vifte af kunstneriske former og udfoldelser, fra egentlige gallerier til gade gallerier, kunstevents, installationer, festivaler mv. I særlighed den farverige karakter af bagsiden, kalder på en bred vifte af gadekunst udfoldelser: gavlmalerier, graffiti, performance mv.

Gavlmalerier - en tradition i Aarhus

Udadvendte Gallerier

Lyskunst

Gadegalleri - street art til udstilling og evt. salg

PALETTE

I mødet imellem den industrielle fortid, og den mangfoldige nutid - lægger vi op til en palette fuld af kontraster. Fra mørke toner af industriel beton og stål, med reference til det kul og koks som engang dækkede grunden - tilført glimt af industriel pangfarve. Dette blødes op af farverig street-art og gavlmalerier, kombineret med pioner-planternes mange grønne nuancer. Sekundært tilføres en støvet palette inspireret af tonerne i temperet stål - f.eks. på bagsiden.

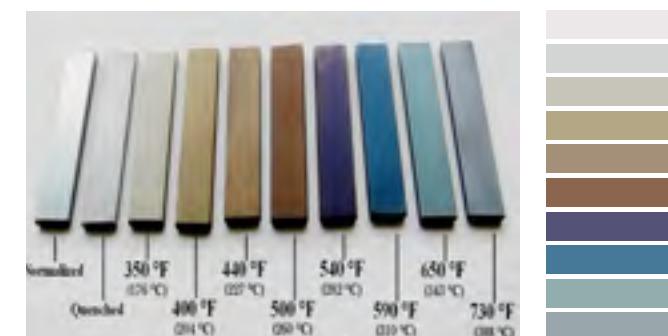

Koks, mørke toner

Street Art, Kulør

Gråtoner med små glimt af industriel signalfarve

Sekundær palette, inspireret fra tonerne i opvarmet stål.

KULBROEN

Kulbroen spiller en nøglerolle i områdets identitet, som den primære fysiske manifestation af den industrielle historie. Kulbroens egenskab til at berige det omkringliggende kvarter med identitet, hænger sammen med hvordan den eksisterende betonstruktur tilnærmes og fremhæves - samt karakteren af det som tilføres...

Kulbroen bestod engang af tre dele: betonfundamentet, et skinnelag af stål og selve kranen. Idag står kun betonen tilbage...

NY OVERLIGGER I STÅL

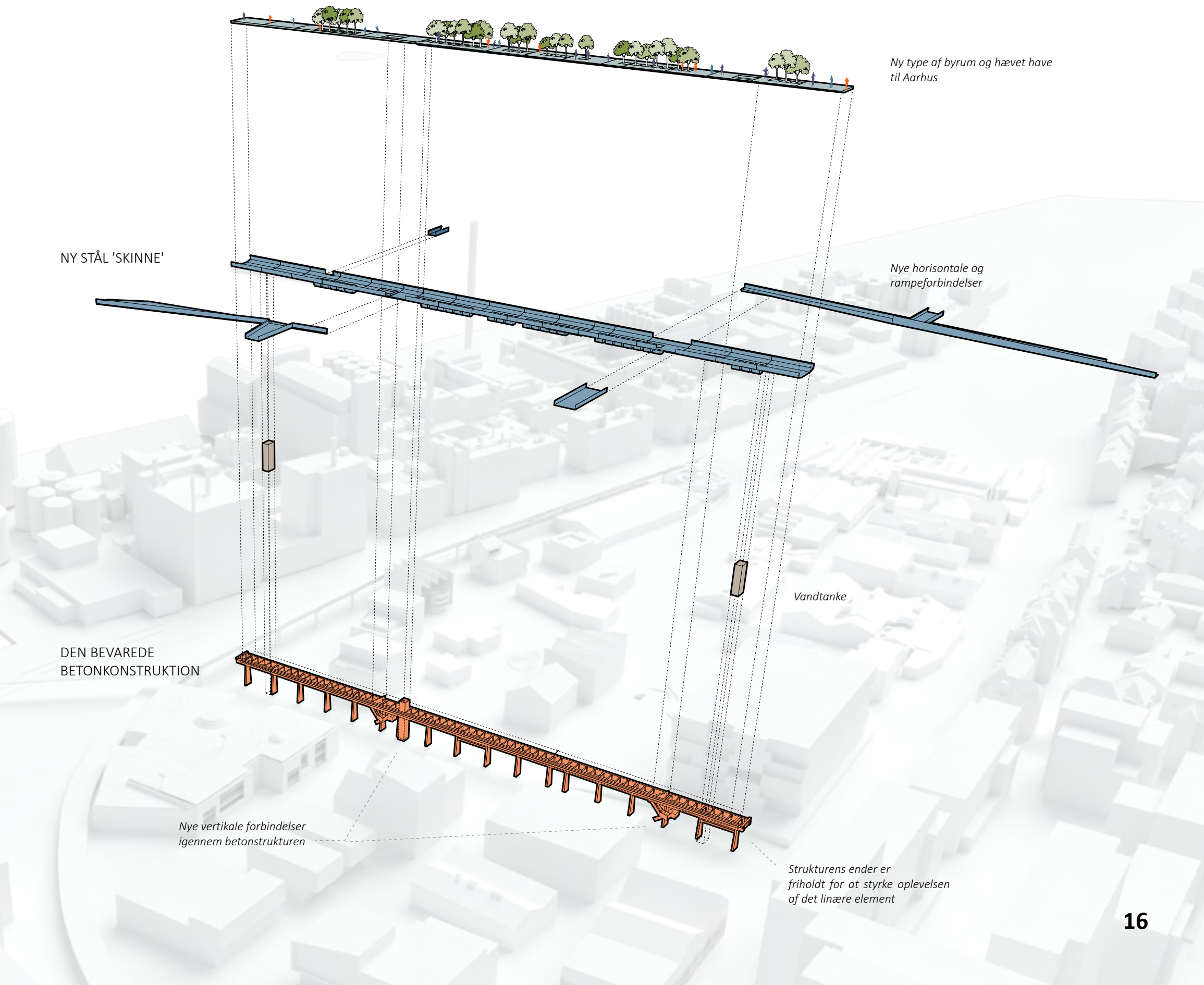
Med fokus på betonkonstruktionen vil vi tilføje et nyt lag til broen. Ikke for at omdanne den til en generisk fodgængerbro, men snarere at tilføje en stor stål "skinne" som forstærker den oprindelige tektoniske relation imellem betonkonstruktionen og skinnen. Enkelheden og monumentaliteten i dette element trækker referencer til den historiske anvendelse, tilføjer et nyt og markant lag - og tillader ved sin enkelthed af betonkonstruktionens tekstur fremhæves. I sit profil vil stålskinnen minde om et skibsskrog - et markant stålelement i en skala der tilhører havn og industri. "Skoget" kan eventuelt bygget på et skibsværft - og sejles til grunden. Monteret vil det fungere som et langt stålkar, der kan rumme et nyt by- og landskabsrum.

DEN BEVAREDE BETONSKULPTUR

Den bevarede betonkonstruktionen udgør en industriel skulptur, som alene med sin tilstedeværelse kan definere og skabe rum.

Strukturen skal på den ene side bevares og fremvises, og bør ikke pakkes for meget ind. Vi ønsker således at give strukturen rum omkring sig - og i anerkendelse af styrken i dens lineære forløb og det heroiske udtryk broens afslutninger har - vil vi ikke uden videre forlænge den. Nye forbindelser må underordnede sig den stærke grundformen, og vige til siden.

Men vi vil også bruge strukturen! Vi vil føre vertikale forbindelser op igennem den eksisterende struktur, hvor man kommer tæt på, kan se og mærke den rå beton - oppe i højden. Vi vil bruge strukturen til at montere udstyr på, som facilitet for området. Endeligt vil vi bruge tomrummet inde i strukturen til at opnå jordvolumen for træer ovenpå broen. Vi mener at den kan bære alle disse ting...

KULBROEN ET HÆVET LINIÆRT BYRUM

KULBROEN

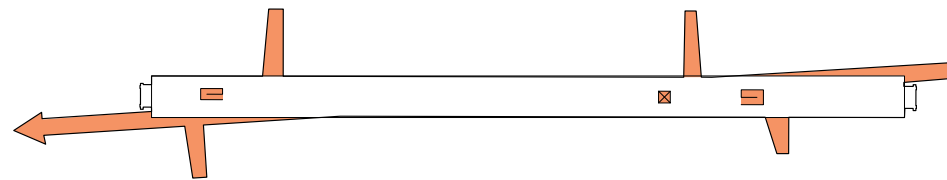
Transformation af det lineære objekt: fra åben skinne til hævet flade med mange retninger. Den resulterende geometri understreger fortsat Kulbroens lineære kvalitet.

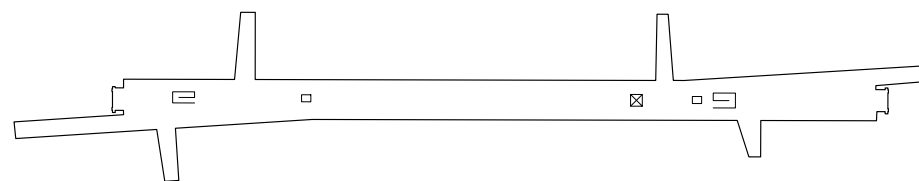
Eksisterende struktur

Udvidelse til 8m dæk

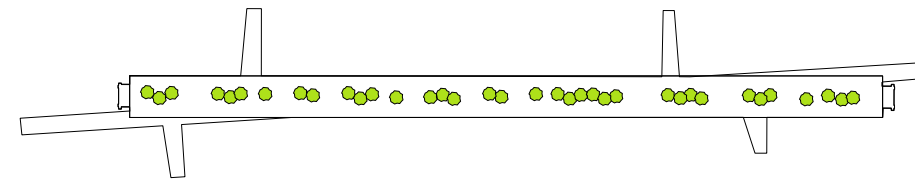
Tilføjelse af ramper og broer

Et nyt samlet, men lineært objekt

NYT BYRUM OG HÆVET HAVE

Kulbroen er på én gang tænkt som et nyt byrum, en have og en hævet forbindelse. Med henblik på at skabe en sammenhængende bevægelse over broen og samtidigt også kunne tilbyde mere snoede bevægelsesforløb, er broen disponering som følgende:

Beplantning, høj: Opstammede træer i centralt forløb

Beplantning, lav: Græsser og ekstensive arter i udsparringer i belægninger

Bevægelse: hurtig/langsom > direkte og snoet forløb på broens to sider

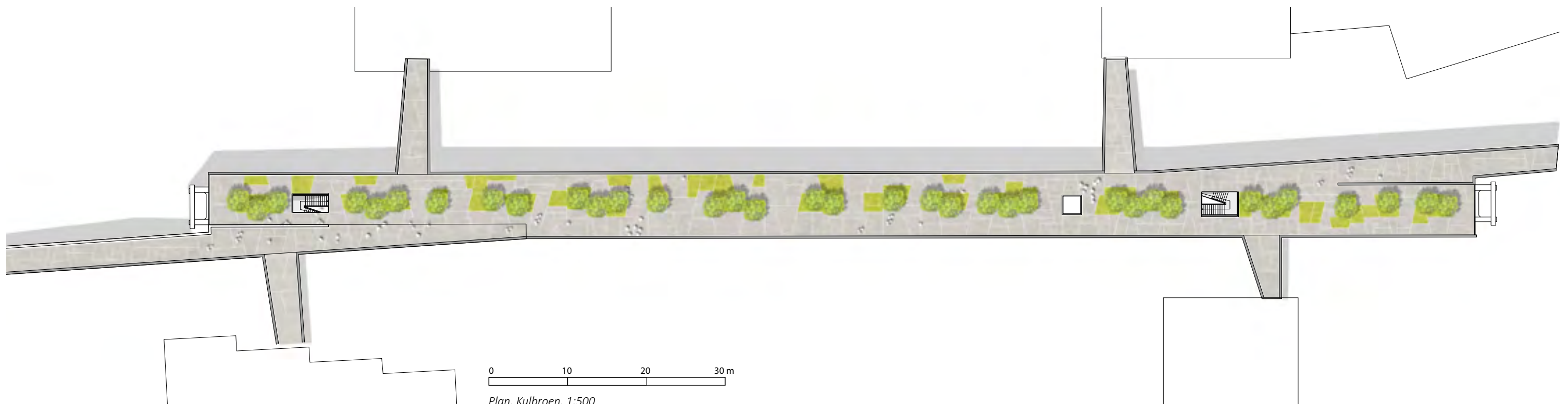
KAPACITET PÅ KULBROEN

Med den viste disponering, skønnes Kulbroens flade og de vertikale forbindelser at være tilstrækkelige til at håndtere spidsbelastninger med rimelig fremkommelighed.

I det videre arbejde hermed, skal der anvendes "People-flow" analyse for at sikre at Kulbroen både har tilstrækkelig kapacitet til at håndtere både nutidige og fremtidige scenarier samt forslå afhjælpningsstrategier ved problematiske scenarier. Dertil vil vi bl.a. bruge 'level of service (LoS) - baseret på baseret på densitetsanalyse, som udføres ud fra en dynamisk simulering.

Området omkring Kulbroen inddrages i analysen for at afdække sandsynligheden for at broen vil blive brugt samt en indikation for hvor meget og derigennem kunne anbefale strategier for hvordan brugen af den kan mindskes/styrkes.

Endeligt vil en interaktionsanalyse, der viser interaktions potentiale mellem brugergrupper, vil være brugbar fremadrettet for designudviklingen. Analysen er udviklet med henblik på interaktion i innovationsmiljøer og kunne være interessant for inkubationsområdet. Da stedet favner meget forskellige grupper kunne det også være interessant at afsøge potentialet for interaktion imellem disse grupper.

TRÆER OG VEGETATION

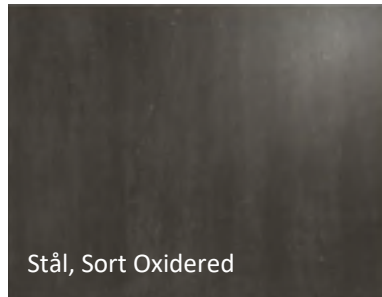
Den tilførte konstruktion på Kulbroen, er tænkt som én stor plantekasse - med et sammenhængende jordvolumen, der under de lidt udsatte vilkår giver de bedste vilkår får beplantningen. Der anbefales en muldsammensætning med stort mineralsk indhold, for at undgå sætning.

Træer placeres centralt, og indpasses ved at bruge det tomme rum imellem Kulbroens eksisterende konstruktion, til at opnå et tilstrækkeligt jordvolumen. Træer vælges, som kan klare den udsatte placering og vindpåvirkningen. De forankres med rodanker forbundet til konstruktionen.

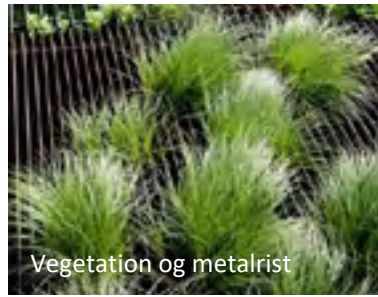
Lav beplantning i udparinger i belægningen, primært med valg af græsser, ekstentive arter og andel af pionerplanter.

MATERIALER

Vi foreslår en palette af afprøvede og robuste materialer, med en industriel karakter og finish. Navnlig lægger vi op til brug af mørke, varme toner på Kulbroen - stål og bearbejdet beton.

Stål, Sort Oxidered

Vegetation og metalrist

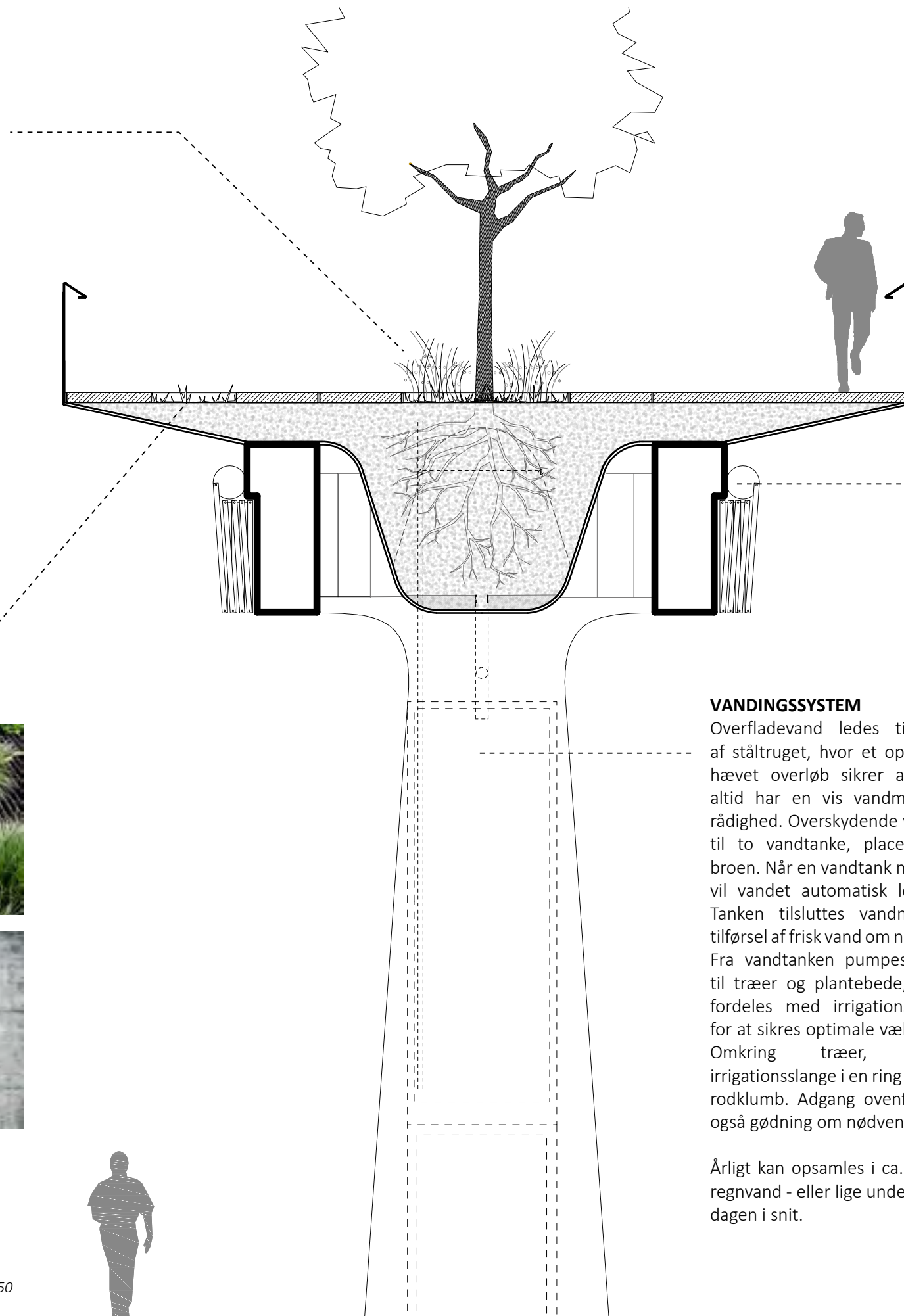

Mørk beton

Gadekunst

Kulbroen
Tværsnit 1:50

VÆRN

Der arbejdes med mulighed for tre typer værn på Kulbroen og Transmissionsbroen:

1. Lukket stålværn

Stålpladeplade, bukket i et stykke. (Primær) LED belysning placeret under buk.

2. Åbent stålværn

Vertikale fladstål som balustre, 80 mm imellem, for skiftende transparens og lukkethed afhængigt af synsvinkel.

3. Glasværn

Kraftigt lamineret glasværn for fuld transparens. Placeret i udvalgte sektioner og i Kulbroens to ender, som udføres i fuld glas.

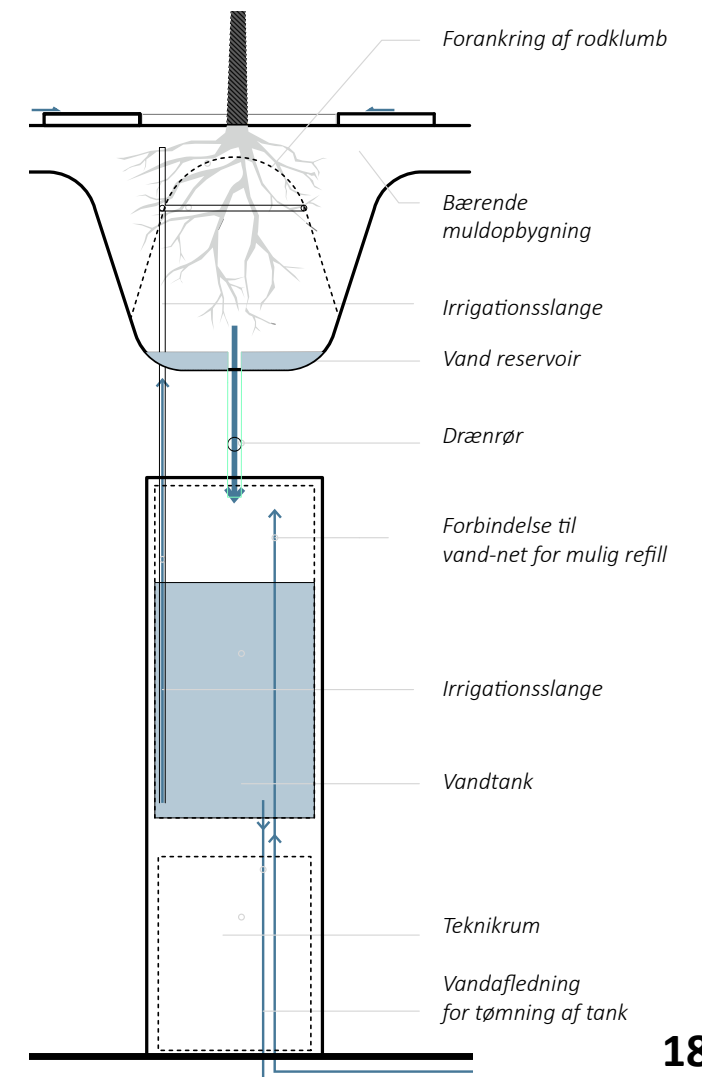
MARKISE

Sammenfoldet

VANDINGSSYSTEM

Overfladevand ledes til bunden af ståltruget, hvor et opsamles. Et hævet overløb sikrer at træerne altid har en vis vandmængde til rådighed. Overskydende vand løber til to vandtanke, placeret under broen. Når en vandtank maksimum, vil vandet automatisk ledes væk. Tanken tilsluttes vandnettet, for tilførsel af frisk vand om nødvendigt. Fra vandtanken pumpes vand op til træer og plantebede, hvor det fordeles med irrigationsslanger - for at sikres optimale vækstforhold. Omkring træer, udlægges irrigationsslange i en ring om træets rodklumb. Adgang ovenfra tillader også gødning om nødvendigt.

Årligt kan opsamles i ca. 1.000 m³ regnvand - eller lige under 3 m³ om dagen i snit.

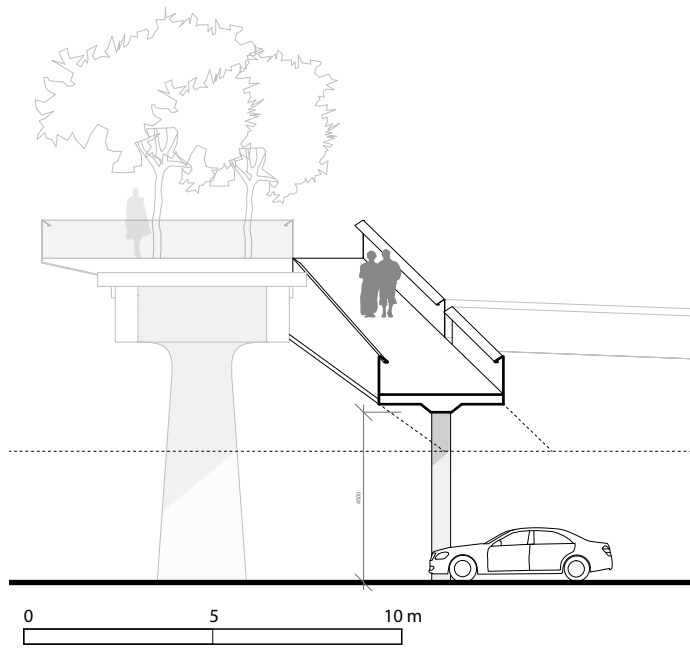

KULBROEN DETALJER

Til udformingen af Kulbroens hævede dæk, og de tilknyttede ramper og broer hentes inspiration i grundens industrielle historie, formsprog og materialer.

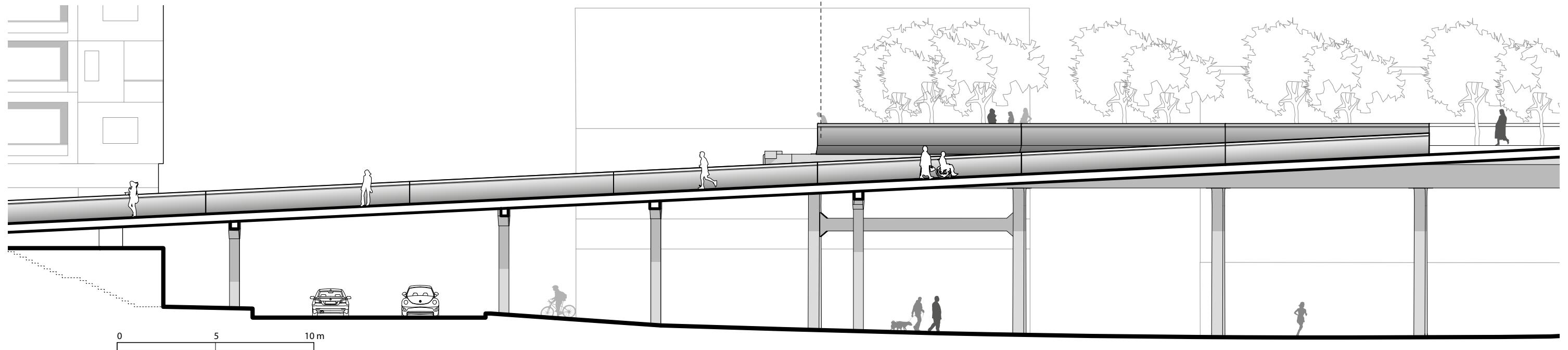
Konkret inspireres vi at de mange hævede strukturer på det gamle Midtkraft grund: kraner, skinner, transportbånd mv.

Snit 1:200 af Stibro over Spanien
(i baggrund vestlig opstalt af Kulbroen).

Planudsnit 1:200 - Stibro over Spanien & østende af Kulbroen:

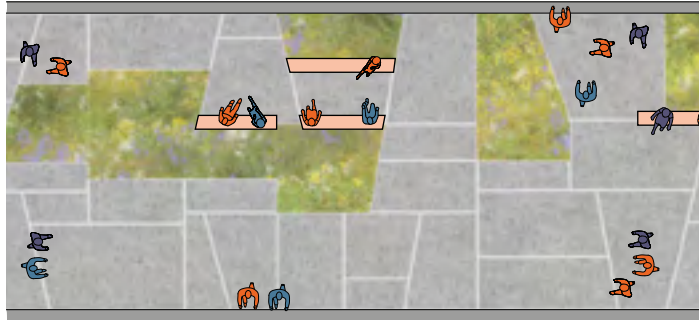

Snit af stibro over Spanien, 1:200

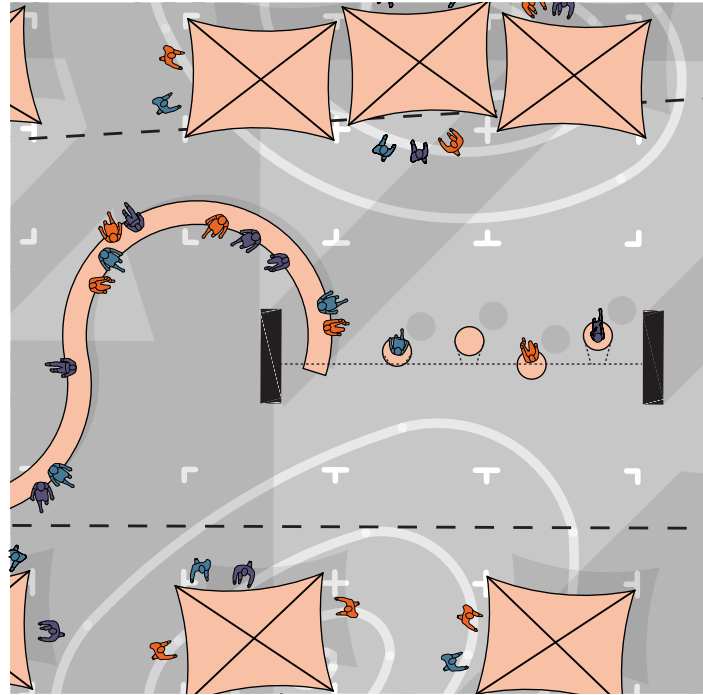
UDSIGTS-LOUNGE

Opholdsmiljø på Kulbroen.

GADE-LOUNGE

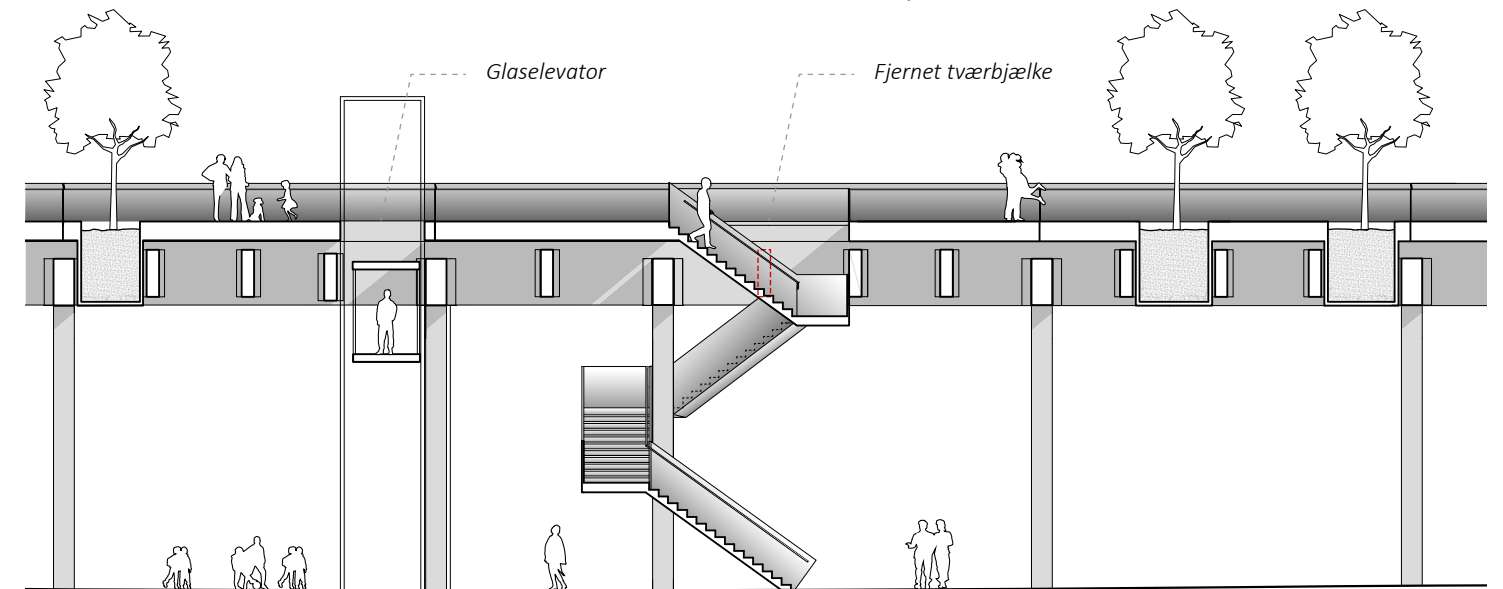
Opholdsmiljø og socialzone under Kulbroen med hængende møbler, mobile afskærmninger, boder og street-galleri med graffiti-malerier på mobile vægge.

VERTIKAL FORBINDELSE

Vertikale forbindelser i form af hhv. glaselevator og trappe, der løber igennem den eksisterende struktur. Herved opleves den rå beton tæt på, og man oplever at stige op igennem det historiske lag, før man når det nye dæk.

I forbindelse med etablering af trappeadgang fra kulbroen nye dækniveau til terræn, modificeres den oprindelige betonkonstruktion lokalt således, at en af de tværgående ribber mellem kulbroens hoveddragere fjernes for at skabe tilstrækkelig plads til trappen horisontalt. Den konstruktive modifikation udføres således, at ændringen ikke får indflydelse på bæreevnen af kulbrokonstruktionen, i relation til dennes nye anvendelse.

0 5 10 m

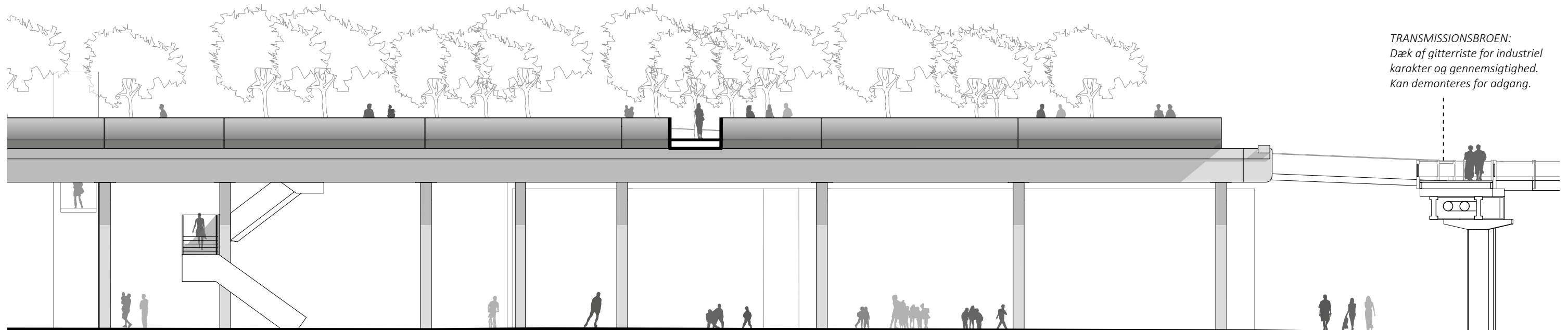
Plan 1:200 - Opholdsområde på Kulbroen

0 5 10 m

Plan 1:200 - Opholdsområde under Kulbroen

0 5 10 m

Snit 1:200 - Vertikale forbindelse mellem terræn og Kulbroen

0 5 10 m

Opstalt af Kulbroen, Vestlig ende 1:200

44423